

Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssin täydentäminen

Poliisi (AMK) – opiskelijoille suunnatun verkkokurssin täydentäminen

Jose Toivonen

5/2023

ESIPUHE

Yksi monista syistä, joka sai minut hakemaan Poliisiammattikorkeakouluun, oli kiinnostus kuolemansyyntutkimiseen. Olen varmasti hyvin tyypillinen poliisiopiskelija sen suhteen, että katsoin ja katson edelleen paljon dekkarisarjoja ja sain niistä jonkinlaista alkukipinää hakea Poliisiammattikorkeakouluun. Opiskelin kuitenkin fysioterapeutiksi ennen hakemistani Poliisiammattikorkeakouluun, koska minua kiinnosti suuresti myös ihmisen anatomia. Hain lähes heti valmistumiseni jälkeen Poliisiammattikorkeakouluun ja onnekseni pääsin sisään. Kun oli aika pohtia opinnäytetyöaihetta, ajattelin, voisinko yhdistää edellistä ja nykyistä koulutusta jotenkin. Huomasin nopeasti, että poliisialaa opiskelee nähtävästi useampi entinen ”fyssari”. Opinnäytetöitä oli tehty jo valtava määrä poliisin tuki- ja liikuntaelinongelmista, liikunnan ja palautumisen tärkeydestä poliisin töissä, suorituskyvyn kasvattamisesta ja poliisin työergonomiasta. Piti siis keksiä jotain muuta.

Opinnäytetyön aiheen valinnan kanssa minulle tuli ongelmia. Ei siksi, etten olisi keksinyt jotakin kiinnostavaa aihetta, vaan siksi, että niitä oli liikaa. Oli myös niin, että aiheen keksiessäni, siitä oli jo tehty useita opinnäytetöitä, enkä viitsinyt ruveta väkisin vääntämällä rajaamaan aihetta hyvin samanlaisista opinnäytetöistä. Mieleeni tuli, olisiko jossakin opiskelijoille ehdotettuja aiheita. Niitähän oli, ja sieltä löysin Heli Jalanderin ehdottaman aiheen: ”Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssin täydentäminen”. Tämä aihe loisti ehdotuksissa minulle kirkkaana, ja sitä enempää miettimättä laitoin asiasta viestiä opettaja Jalanderille. Sain ohjeet olla yhteydessä kyseisen aiheen substanssiopettajaan Marko Lehtorantaan. Opettaja Lehtoranta esitteli minulle aikaisemman Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssin, jonka Henri Laakko teki opinnäytetyönään 2022. Tuotos oli erinomainen ja olimme siitä yhtä mieltä. Verkkokurssiin vaadittiin kuitenkin täydennystä erityisesti pedagogiikan näkökulmasta, joka ei ole ominta osaamistani. Olin tässä vaiheessa jo kuitenkin tavallaan lukinnut aiheen itselleni, enkä halunnut perääntyä. Verkkokurssi oli saatava opiskelijoiden käyttöön.

Kuolemansyyntutkinnalla on kaksi suurta hyötyä: se, että yksikään henkirikos ei pääse seulan läpi ja se, että omaisten surutyötä helpotetaan selvittämällä kuolemansyy. Kuolemansyyntutkinta on äärimmäisen arvokasta työtä ja siihen pitää panostaa jo poliisiuran alkumetreillä. Näin on siksi, että jo työharjoittelussa tällaiset asiat voivat tulla eteen ja jo silloin asioiden pitää mennä nappiin.

Haluan kiittää Henri Laakkoa kovasta työstään luodessaan Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssin. Haluan myös kiittää häntä luvasta, että saan muokata kyseistä verkkokurssia. Haluan kiittää kaikkia opettajia ja Polamk:in kirjaston henkilökuntaa, jotka auttoivat ja ohjasivat minua opinnäytetyöprosessissani. Toivottavasti jatkossa mahdollisimman moni valitsee tämän verkkokurssin yhdeksi valinnaiseksi kurssikseen.

- Jose

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Jose Toivonen

Julkaisun nimi: Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssin täydentäminen

Opinnäytetyön muoto: toiminnallinen

Julkisuusaste: julkinen

Ohjaajat: Pauli Mäkelä, Mikko Mäkinen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus oli täydentää jo olemassa olevaa Poliisiammattikorkeakoulun verkkokurssia kuolemansyyntutkinnasta, erityisesti pedagogisesta näkökulmasta. Opinnäytetyön produktina on Moodle pohjalle täydennetty versio Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssista ja se on tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille. Verkkokurssi on vapaavalintainen ja yhden opintopisteen suuruinen.

Opinnäytetyön aiheena oli pedagogiikka, erityisesti verkkopedagogiikka ja kuolemansyyntutkinta poliisin näkökulmasta Suomessa. Opinnäytetyössä käsitellään pedagogisesti toimivan verkkokurssin kriteerejä ja rakentamista. Opinnäytetyössä käsitellään myös kuolemansyyntutkintaa siinä laajuudessa, miten se on relevanttia nuoremmalle konstaapelille ennen työharjoitteluun lähtöä.

Pedagogiikalla tarkoitetaan oppimiseen ja opetukseen liittyviä asioita. Tässä opinnäytetyössä keskityttiin verkossa tapahtuvaan oppimiseen ja opetuksen toteuttamiseen verkkokurssin muodossa.

Opinnäytetyön tuotoksena toimiva Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssi hyödyttää Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoita kertaavana ja syventävä opintona Väkivalta ja kuolemansyy – kurssin jälkeen ja ennen työharjoittelua. Kuolemansyyntutkinta on yksi poliisin päivittäisistä tehtävistä ympäri Suomen. Onnistunut kuolemansyyntutkinta vaatii poliisilta paljon tietoa, osaamista ja huolellisuutta. Kuolemansyyntutkinnassa on kyse henkilöiden oikeusturvasta koskien kaikkia osallisia. Poliisilla on myös suuri intressi poissulkea ja selvittää mahdollinen henkirikos. Kuolemansyyntutkinnan tavoitteena on selvittää kuolemansyy ja määrittää kuolemanluokka.

Tähän opinnäytetyöhön on kerätty aineistoa pedagogiikasta ja kuolemansyyntutkinnasta pääosin sähköisessä muodossa olevista opaskirjoista ja muista ohjeista.

Sivumäärä: 34

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 5/2024

Avainsanat: Kuolemansyyntutkinta, kuolema, vainaja, pedagogiikka, verkkokurssi, verkkopedagogiikka, toiminnallinen opinnäytetyö, produkti

ABSTRACT

Author: Jose Toivonen

Title of publication: Completion of the Death investigation online course

Type of thesis: practice-based thesis

Publicity: public

Supervisors: Pauli Mäkelä, Mikko Mäkinen

Degree: Bachelor of police services

The purpose of this practice-based thesis was to complete an already existing death investigation online course of The Police University College, especially from the perspective of pedagogy. The product of this thesis is an updated Moodle based online course about death investigation and it is intended for the students at The Police University College. The online course is voluntary, and it is the size of one course credit.

The topic of this thesis was pedagogy, especially online pedagogy, and death investigation from the perspective of the police in Finland. In this thesis criteria and construction for pedagogically functional online course are considered. Death investigation is also considered in this study in the length, that it is relevant for a constable intern before going to the practical training.

Pedagogy is meant as things associated with learning and teaching. In this thesis it is focused on the learning in an online environment and the teaching in the form of an online course.

As a product of this thesis, the Death investigation online course benefits the students at The Police University College as a repetitive and advanced study after the Violence and cause of death – course and before the practical training. Death investigation is one of the daily duties of the police all over Finland. Successful death investigation demands a lot of knowledge, competence, and care from the police. Death investigation is about people's due process concerning all participating people. Police has also a great interest of excluding and solving a possible homicide. The goal of death investigation is to clarify the cause of death and to determine the death classification.

For this thesis material about pedagogy and death investigation is gathered mainly from electronic guidebooks and other instructions.

Pages: 34

Month and year of review: 5/2024

Keywords: Death investigation, death, deceased, pedagogy, online course, online pedagogy, practice-based thesis, product

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖSTÄ.....	2
2.1 Opinnäytetyön tarkoitus	2
2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	2
2.3 Tutkimuskysymykset	3
2.4 Tietoperusta ja tiedonhaku	3
3 OPPIMISESTA	4
3.1 Motivaatio	4
3.2 Muisti.....	4
3.3 Tarkkaavaisuus	5
3.4 Emootiot.....	5
4 VERKKO-OPINNOISTA JA NIIDEN PEDAGOGIIKASTA	5
4.1 Osallistava pedagogiikka	6
4.2 Osaamisperusteinen oppiminen	7
4.3 Ongelmakeskeinen oppiminen.....	7
5 VERKKOKURSSIEN PEDAGOGINEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS.....	8
5.1 Verkkototeutuksen laatu- ja arviointikriteerit.....	9
5.2 Oppimisen muotoilut.....	11
5.2.1 ADDIE-malli	13
5.2.2 SAM-malli	13
5.3 H5P – työkalut	14
6 KUOLEMANSYINTUTKINNASTA	14
6.1 Lähtökohdat.....	14
6.1.1 Lainsäädäntö	14
6.1.2 Kuolemanmerkit.....	15
6.1.3 Kuolemanluokat	18
6.2 Kuolemansyintutkinta	19
6.2.1 Ensipartio vainajatehtävällä.....	19

6.2.2 Kuolemansyyntutkinta tutkijan näkökulmasta	22
6.3 Kuoleman mekanismit ja vammat	23
6.3.1 Tylppä väkivalta ja vammat	23
6.3.2 Tukehtumiset	24
6.3.3 Teräase vammat	25
6.3.4 Ampuma vammat	26
6.3.5 Palokuolemat	27
6.3.6 Myrkytyskuolemat	27
7 PRODUKTISTA	27
7.1 Verkkokurssin suunnittelu	27
7.2 Verkkokurssin toteuttaminen	28
7.3 Verkkokurssin sisältö	29
8 POHDINTA	30
LÄHTEET	33
LIITE 1: KURSSIN ESITTELY MOODLE ALUSTALLA	34

1 JOHDANTO

Kuolemansyyntutkinta on yksi poliisin monista tehtävistä, jota poliisit suorittavat joka päivä ympäri Suomen. Kuolemansyyntutkinta on aina suoritettava viipymättä ja se vaatii poliiseilta äärimmäistä huolellisuutta. Laadukas kuolemansyyntutkinta on tärkeää kansalaisten oikeusturvan kannalta, jota poliisi turvaa. Aiheesta on aina lisää opittavaa, mutta tällä opinnäytetyöllä opiskelijat pääsevät hyvin alkuun.

Tämä opinnäytetyö tarjoaa tietoa oppimisesta, verkkopedagogiikasta ja kuolemansyyntutkinnasta. Opinnäytetyö on toiminnallinen ja opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa produktina Moodle alustalle päivitetty ja täydennetty Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssi. Kyseinen kurssi on tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille valinnaisena verkkokurssina ja verkkokurssin saaminen Poliisiammattikorkeakoulun opintotarjottimelle on tämän opinnäytetyön päätavoite. Verkkokurssi hyödyttää erityisesti kertaavana ja syventävänä opintopakettina työharjoitteluun valmistautuvia opiskelijoita, jotka ovat jo käyneet "Väkivalta ja kuolemansyy"- kurssin.

Tutustumalla tähän opinnäytetyöhön ja opinnäytetyön produktiin, lukija saa käsityksen siitä, mitä kuolemansyyntutkinta on poliisin näkökulmasta Suomessa. Kuolemansyyntutkintaa käsitellään tässä opinnäytetyössä ja sen produktissa, sillä laajuudella, että se antaa hyvät valmiudet työharjoitteluun lähtevälle nuoremmalle konstaapelille. Vainajatehtävä voi tulla nuoremmalle konstaapelille eteen jo ensimmäisellä työharjoittelu viikolla. Tämän lisäksi lukija saa tietoa ja työkaluja verkkokurssien rakentamiseen.

Opinnäytetyön aihe valikoitui minulle osaltaan siksi, että minua on kiinnostanut kuolemansyyntutkinta jo ennen Poliisiammattikorkeakouluun hakemista. Aiheen valintaan vaikutti myös se, että kyseinen aihe oli ehdotettujen opinnäytetyöaiheiden joukossa. Selvisi, että kuolemansyyntutkinnan verkkokurssia haluttiin täydennettävän erityisesti pedagogisesta näkökulmasta. Opinnäytetyön aihe on rajattu oppimisen ja pedagogiikan osalta oppimisen peruspsykologisiin tarpeisiin ja verkko-ympäristössä tapahtuvaan opetukseen ja pedagogiikkaan. Kuolemansyyntutkinnan osalta aihetta on rajattu poliisin näkökulmaan kuolemansyyntutkinnasta ja lähteenä on käytetty Kimmo Kiisken teosta "Poliisin rooli kuolemansyyntutkinnassa".

Opinnäytetyössä käsitellään pedagogiikkaa ja kuolemansyyntutkintaa. Pedagogiikkaa käsitellään sen vuoksi, että tämän opinnäytetyön produktia on pyritty pohtimaan ja muokkaamaan pedagogisesta näkökulmasta. Kuolemansyyntutkintaa käsitellään sen vuoksi, että se on tämän opinnäytetyön produktin substanssi eli aihe.

2 OPINNÄYTETYÖSTÄ

Opiskelijat suorittavat yleensä ammattikorkeakouluopintojensa loppuvaiheessa opinnäytetyön. Opinnäytetyön tarkoituksena on sekä kehittää, että osoittaa opiskelijan taitoa soveltaa koulutuksessa hankittuja tietojaan. Opinnäytetyöllä opiskelija voi kehittää kriittistä ajatteluaan, perusteluvalmiuksiaan, tietojaan ja taitojaan omasta alastaan sekä analysointi taitojaan. Opinnäytetyötä voidaan kuvailla myös lopputyöksi. (Ammattikorkeakouluopinnot)

2.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa pedagogisesti toimiva verkkokurssi kuolemansyyntutkinnasta. Tarkoituksena on rakentaa jo olemassa olevan verkkokurssin päälle. Kyseinen jo olemassa oleva verkkokurssi aiheesta on Henri Laakon vuonna 2022 laatima Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö ”Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssi – Poliisi (AMK)- opiskelijoille suunnattu verkkokurssi kuolemansyyntutkinnasta”. Tavoitteenani on, että kuolemansyyntutkinnan verkkokurssi tulee Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden käyttöön. Verkkokurssin tarkoitus on toimia kertaavana opintona kuolemansyyntutkinnan luentojen jälkeen. Verkkokurssi on vapaavalintainen yhden opintopisteen laajuinen kurssi aiheesta kiinnostuneille.

2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi ammattikorkeakoulujen opinnäytetyötyypeistä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä oma asiantuntijuus näytetään tekemällä jokin tuotos eli produkti ja raporttiosa. Produkti ja raportti tehdään kehittävänä työnä ja tutkimuksellisella otteella. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tehtävä produkti on ammatillinen tuotos, joka palvelee valittua kohderyhmää. Opinnäytetyön raporttiosa kuvaa produktin lähtökohtia ja produktissa tehtyjä valintoja. (Kostamo ym. 2022.)

Toiminnallisen opinnäytetyön tietoperustana toimii aiheeseen liittyvä teoria, aihepiirin käsitteet ja ammattitermistöt. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tarkoituksena on näyttää, miten edellä mainittuja teoreettisia asioita sovelletaan käytäntöä kehittävässä produktissa. Toiminnallisen opinnäytetyön tietoperusta eli taustateoria taustoittaa opinnäytetyön aiheen ja kertoo samalla, mistä ammatialasta on kyse ja mistä näkökulmasta sitä lähestytään. Taustateoria voi toimia myös perusteluina opinnäytetyössä tehtyihin ratkaisuihin. Toiminnallisessa opinnäytetyössä raporttiosan kirjoittaminen on opiskelijan osoitus siitä, että hän osaa kirjoittaa tekemästään kehitystyöstä tavalla, joka on ammattikorkeakoulun edellytysten mukainen ja asiantuntijoiden arvostama. (Kostamo ym. 2022.)

Toiminnallinen opinnäytetyö on siis kehittämistyö, jossa määritellään tavoitteet, suunnitellaan toteutus, valitaan kehittämistyön menetelmä, kerätään taustateoriaa, pohditaan aikatauluja ja miten palautetta kerätään. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön tuodaan myös omaa asiantuntijuutta. (Kostamo ym. 2022.)

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on kaksi osaa: raporttiosa ja produktiosa. Tämä kirjallinen osa on opinnäytetyön raporttiosa. Raporttiin on kirjattu kokonaisuudessaan opinnäytetyön prosessista, ratkaisuksista ja opinnäytetyössä käytetystä teoriapohjasta. Produktina tässä työssä on täydennetty jo olemassa olevaa verkkokurssia ja siksi opinnäytetyön nimi on ”Kuolemansyöntutkinnan verkkokurssin täydentäminen”. Kyseinen verkkokurssi on tehty Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille valinnaiseksi verkkokurssiksi. Verkkokurssi luodaan H5P – työkalujen avulla Moodle alustalle. Valitessani opinnäytetyöni metodia, toiminnallinen opinnäytetyö oli oikeastaan ainoa vaihtoehto, koska opinnäytetyössäni teen produktina verkkokurssin. Asia varmistui minulle jo aihetta valitessani.

2.3 Tutkimuskysymykset

Toiminnallisen opinnäytetyöni kysymykset:

1. Miten rakennetaan pedagogisesti hyvä verkkokurssi?
2. Vaatiiko verkkokurssi lisää tietoa aihealueesta eli kuolemansyöntutkinnasta?
3. Miten tehdä tästä verkkokurssista pedagogisesti toimiva ja opiskelijaa osallistava?

2.4 Tietoperusta ja tiedonhaku

Tietoperustaa eli taustateoriaa on haettu aiheista, kuten pedagogiikka, verkkopedagogiikka ja kuolemansyöntutkinta. Valitsemistani taustateoria aiheista pedagogiikan ja verkkopedagogiikan on tarkoitus tässä opinnäytetyössä vastata tutkimuskysymyksiini: ”Miten rakennetaan pedagogisesti hyvä verkkokurssi?” ja ”Miten tehdä tästä verkkokurssista pedagogisesti toimiva ja opiskelijaa osallistava?”. Taustateoria kuolemansyöntutkinnasta toimii perustana itse verkkokurssin aiheeseen. Kuolemansyöntutkinnasta on tarkoituksena tuoda esiin myös opinnäytetyön kirjoittajan omia näkemyksiä ja kokemuksia työelämästä, jotta opinnäytetyö olisi mahdollisimman ajantasainen ja työelämälähtöinen.

Tässä opinnäytetyössä on keskitetty tiedonhaku pedagogiikan osalta verkossa tapahtuvaan pedagogiikkaan. Verkkokurssien pedagogiikasta ei ole ainakaan vielä paljon kirjallisuutta, mutta aiheesta on runsaasti opaskirjallisuutta sähköisessä muodossa. Sain tiedonhakuun hyviä vinkkejä Poliisiammattikorkeakoulun kirjastosta Anna-Riitta Leppäseltä koskien verkkopedagogiikkaa. Tie-

donhaussa kuolemansyyntutkintaan liittyen lähteeni oli Kimmo Kiisken ”Poliisin rooli kuolemansyyntutkinnassa”. Tiedonhaussa opinnäytetyön metodikirjallisuudesta on käytetty Poliisiammattikorkeakoulun ”Etsivä+” – tietokantaa. Kyseisestä tietokannasta käytettyä lähdetä ei voi käyttää ilman sisäänkirjautumista. Tästä syystä eräästä e-kirja-lähteestä ei ole laitettu linkkiä lähdeluetteloon.

3 OPPIMISESTA

Vaikka ajat muuttuvat ja opintojen muodot saattavat muuttua aikojen mukana, itse oppiminen pysyy samana läpi aikojen. Oppiminen on todella moniulotteinen ilmiö, mutta sillä on neljä psykologista edellytystä, jotta oppimista voi tapahtua. Nämä neljä oppimisen psykologista edellytystä ovat motivaatio, muisti, tarkkaavaisuus ja emootiot. (Huhtanen 2019, 5.)

3.1 Motivaatio

Motivaatio on oppimisen käynnistävä tekijä. Motivaatiota on viimevuosina tutkittu paljon ja näissä psykologisissa tutkimuksissa on mietitty, mikä saa ihmiset aloittamaan ja toisaalta jatkamaan haasteiden läpi. Oppimisen näkökulmasta kyse on siis siitä, mikä saa ihmiset opiskelemaan ja mikä saa ihmiset suorittamaan opintonsa läpi. Motivaatiotutkimuksissa keskeinen teoria on ollut yhdysvaltalaisen psykologien Edward Decin ja Richard Ryanin vuonna 2000 kehittämä itseohjautuvuusteoria. Tämän teorian mukaan ihmisillä on tietyt psykologiset perustarpeet, joihin toimintamme ihmisinä perustuu. Puhuttaessa motivaatiosta, ryhdymme toimeen, kun se tyydyttää näitä perustarpeita. Kyseessä olevat perustarpeet jakautuvat kolmeen: Omaehtoisuus/autonomia, kyvykkyys/pystyvyys ja yhteisöllisyys/merkityksellisyys. Omaehtoisuus tai autonomia on kokemus vapaudesta tehdä mitä ja miten haluaa. Kyvykkyys ja pystyvyys on kokemus siitä, että saa asioita tehtyä ja suoriutuu toimistaan riittävällä tasolla. Yhteisöllisyys ja merkityksellisyys on kokemus siitä, että oma tekeminen on osa laajempaa kokonaisuutta ja sillä on yhteys muihin ihmisiin. Motivaatio on kestävä, kun kaikki näistä perustarpeista täyttyy. Tämä motivaatio on sisäistä ja sitä voidaan kasvattaa nämä kolme perustarvetta huomioimalla. (Huhtanen 2019, 5–6.)

3.2 Muisti

Muisti on kuin tiedon pankki, mutta sinne tallentaminen ei ole aivan yksinkertaista. Sveitsiläisen psykologin Jean Piegetin konstruktivistisen oppimisteorian mukaan ihminen muistaa asioita rakentamalla asioiden välillä yhteyksiä. Tietoa pitää siis rakentaa muistiin, jotta se pysyy siellä. Yksittäiset, irralliset tiedon tallentamiset eivät tule pitkäkestoisesti pysymään muistissa. Jos haluaa oppia aiheesta, on käsiteltävä aihetta ja yhdistettävä sitä jo opittuihin asioihin. Näiden rakennettujen yhteyksien avulla myös uusi opittu asia voidaan myöhemmin palauttaa mieleen. Tätä kutsutaan myös mentaalimalliksi. Mentaalimalli on aktiivisesti rakennettua tietorakennetta. Kotimainen kasvatuspsykologimme Kirsti Lonka onkin luonnehtinut muistamista enemmänkin verstaaksi kuin pankiksi.

Muistaminen ei ole passiivista tiedon tallentamista, vaan on aktiivisesti rakennettava uutta kokoonpanoa. (Huhtanen 2019, 6.)

3.3 Tarkkaavaisuus

Tarkkaavaisuus on eräänlainen suodatin oppimisessa. Tarkkaavaisuuden avulla suuntaamme huomiota tärkeisiin asioihin ja suodatamme vähemmän tärkeät asiat pois. Tarkkaavaisuutemme on kuitenkin hieman ongelmallinen nykyajan oppimisen kannalta. Ihmislajin selviytymiseksi tarkkaavaisuutemme kannalta tärkeät asiat ovat olleet liikkuvat, äänekkäät ja isot asiat. Tämä evoluutiomme muovaava priorisoiva tarkkaavaisuus hankaloittaa monimutkaisten ja yksityiskohtaisten asioiden oppimista. Toisaalta priorisoiva tarkkaavaisuus vahvistaa asiantuntijuutta. Aiempi kokemus aiheesta nimittäin suuntaa huomiota kyseiseen aiheeseen ja tästä aiheesta on helpompi oppia lisää uutta. Tarkkaavaisuutemme heikkenee noin 15–20 minuutin välein, ellei se saa uusia voimakkaita virikkeitä. Tätä huomion herpaantumista voidaan estää vaihtelevalla ja ydinkohtiin keskittyvällä opetuksella. (Huhtanen 2019, 6–7.)

3.4 Emootiot

Psykologi Daniel Kahnemanin laatiman teorian mukaan ajattelutapamme tai -systeemimme voidaan jakaa kahteen. Ensimmäinen ajattelutapamme on nopea ja intuitiivinen, joka on taas ihmislajin selviytymisen kannalta oleellista. Tämä nopea ja intuitiivinen ajattelutapa on nopea reagoimaan akuuttiin stressiin ns. taistele tai pakene - tilanteet. Toinen ajattelutapamme on hidas ja tietoinen, joka soveltuu monimutkaisempien ongelmien ratkaisuun. Ensimmäinen, nopea ajattelutapa on tehokasta ja luontevaa ihmiselle. Tämä toinen, hidas ajattelutapa taas on poikkeuksellista ja vaatii tietoista keskittymistä. Mitä tämä tarkoittaa oppimisen kannalta? Mutkikkaiden asioiden opettelu, jota siis lähes kaikki nykypäivän oppiminen on, vaatii tätä hidasta ajattelutapaa. Arjessa käytämme paljon nopeaa ajattelua, mutta kun on aika oppia, ajattelutapa pitää muuttua hitaaseen, tietoiseen ajatteluun. Tietoista ajattelua voi tapahtua vain, kun ihminen kokee olevansa turvassa ja myös psykologisesti turvassa. Jos ihminen ei koe olevansa turvassa, nopea ajattelutapa ottaa vallan ja syvällistä oppimista ei voi tapahtua. Oppimisympäristön on siis oltava psykologisesti turvallinen, jotta oppiminen on mahdollista. (Huhtanen 2019, 7.)

4 VERKKO-OPINNOISTA JA NIIDEN PEDAGOGIIKASTA

Pedagogiikka on Kielitoimiston sanakirjan mukaan kasvatusoppia/kasvatustiedettä (Kielitoimiston sanakirja). Suomisanakirja.fi sivuston mukaan pedagogiikka on tapa, jolla opetusta järjestetään (Suomisanakirja). Mitä pedagogisia ratkaisuja verkko-opinnoissa voidaan tehdä, jotta oppimista tuetaan parhaalla mahdollisella tavalla? Tässä opinnäytetyössä puhuttaessa verkko-opinnoista tarkoitetaan verkossa toteutettuja verkkokursseja.

Verkko-opinnoilla ja lähiopetuksena toteutettavilla opinnoilla on paljon eroja. Etenkin koulutusmateriaalin suunnittelussa on eroja. Yksi näistä eroista on se, että verkkototeutuksilla, kuten verkkokursseilla, opiskeltava asia pitää suunnitella valmiiksi kokonaisuudeksi ja kaikki tarvittava materiaali tulee olla helposti opiskelijan saatavilla. Lisäksi kannattaa panostaa viestintään ja kirjallisten ohjeiden selkeyteen. Pedagogisesti hyvin ja huolellisesti suunniteltu verkkokurssi palkitsee. (Marstio 2020, 4.)

Laadukkailla verkkokursseilla tuetaan oppimista ja parhaita oppimistuloksia saadaan, kun yhdistetään lähiopetusta ja verkko-opetusta. Verkkokurssien parhaita puolia on niiden joustavuus ja sitoutumattomuus aikaan ja paikkaan. Lisäksi verkkokurssien avulla voidaan tuottaa opetusta aikaa säästään suurelle opiskelijajoukolle. Vaikka verkkokurssin rakentaminen vie paljon aikaa, sillä säästetään aikaa tulevaisuudessa. Se on siis investointi ja rakennetun verkkokurssin päälle voidaan aina rakentaa lisää tulevaisuudessa. (Huhtanen 2019, 4.)

Verkkokurssin laatiminen on prosessi, jossa tulee ymmärtää verkko-opetuksen pedagogiikkaa. Verkkokurssin laatiminen vaatii muotoiluajattelun elementtejä, oppimismallien ja kurssin suunnitteluprosessin tuntemusta. Kaikki nämä asiat ovat oppimismuotoilua. (Perämäki 2022.)

4.1 Osallistava pedagogiikka

Väittäisin, että osallistava pedagogiikka on paras ja tehokkain tapa oppia ja opettaa uusia asioita. Aktiivinen tekeminen ikään kuin pakottaa oppimaan. Tämä on ainakin oma näkemykseni ja kokemukseni oppimisesta. Haasteena tässä on, että miten osallistavuus toteutetaan verkkokurssin muodossa. Tämän työn produkti on verkkokurssi, joka on tarkoitus tehdä yksin verkossa. Verkkokurssi on siis rakennettava niin, että se olisi mahdollisimman osallistava.

Osallistavassa pedagogiikassa on nimensä mukaisesti tavoitteena opiskelijan osallistaminen. Tavoitteen toteutuminen on siis kiinni myös opiskelijasta. Osallisuudessa on kyse siitä, että opiskelija ottaa vastuuta ammatillisen kasvunsa toteutumisesta. Osallistava pedagogiikka luo vastuuta opiskelijalle, mutta samalla se luo myös vapautta. Osallistavassa pedagogiikassa vapaus esiintyy opiskelijan yksilöllisen opintopolun suunnitteluna ja vapautena valita itselle sopivat osaamisen hankkimisen muodot ja ajankohdat. (Perunka 2018.)

Osallistavassa pedagogiikassa koulutuksen järjestäjä asettaa reunaehdoja. Lopulta kuitenkin on kiinni opiskelijasta, miten hän sitoutuu opiskelemaan ja kehittämään itseään reunaehtojen sisällä. Osa reunaehdoista ovat sitovia, kuten opetussuunnitelma ja tutkinnon perusteet. Osa reunaehdoista ovat sellaisia, joista voidaan sopia, kuten oppimisen paikka ja aika sekä tavat, joilla osaamista hankitaan ja osoitetaan. Opiskelija sitoutuu parhaiten niihin asioihin, joihin hän on itse voinut vaikuttaa. Opiskelijan osallisuuden lisääntyessä opiskelijan vastuu ja vapaus lisääntyy, opintopolku

muuttuu joustavammaksi ja yksilöllisemmäksi sekä opintojen eteneminen on sitoutumatonta aikaan ja paikkaan. (Perunka 2018.) Koska kyseessä on verkkokurssi, se ei sido opiskelijaa aikaan tai paikkaan.

4.2 Osaamisperusteinen oppiminen

Työelämälähtöisyys, henkilökohtaistaminen ja sitoutumattomuus aikaan ja paikkaan ovat kaikki keskeisiä periaatteita osaamisperusteisessa oppimisessa. Näiden periaatteiden toteutuminen vaatii opiskelijan osallistamista ja se pitää varmistaa koko opintojen ajan. Työelämälähtöisyydellä tarkoitetaan osaamisvaatimuksia ja oppimisympäristöjä, jotka ovat lähtöisin työelämästä. Perusteena osaamistavoitteille on siis työelämän osaamisvaatimukset. Sitoutumattomuus aikaan tai paikkaan tarkoittaa sitä, että oppimista ja sen osoittamista ei sidota mihinkään tiettyyn aikaan tai paikkaan. Tärkeätä on vain osaaminen ja sen tarkastelu. Osallistavassa osaamisperusteisessa oppimisessa opiskelija voi itse suunnitella oppimistaan itsenäisessä, työelämälähtöisessä tai strukturoidussa oppimisympäristössä ja omalla aikataulullaan. (Perunka 2018.)

Osaamisperusteinen ja työelämälähtöinen koulutus on laajentanut opettajien työtehtäviä. Työelämässä tarvittavien taitojen opettamisen ja ohjaamisen lisäksi opettajat vastaavat siitä, että oppilaiden opiskeltavan ammatin tietotaito yhdistyy työelämäosaamisen kanssa. Tähän sisältyy koulutuksen sivistystehtävä. Näin opetus on muuttuvan työelämän ja elinikäisen oppimisen yhteiskunnan vaatimusten mukainen. Elinikäinen oppiminen vaatii joustavia mahdollisuuksia opettamiseen ja oppimiseen. Yksi tällainen joustava oppimisympäristö on verkkokoulutus. Verkossa tapahtuva koulutus mahdollistaa sen, että uutta voi oppia riippumatta ajasta tai paikasta. Tulevaisuudessa, opiskelussa ja työelämässä korostuu tarve tulevaisuusorientoitumiselle, joka tarkoittaa sitä, että digitaidot ovat entistä tärkeämpiä työkaluja opiskelussa. Verkkokoulutus vastaa tähän tarpeeseen ja sen lisäksi ne korostavat oppijan yksilöllisiä tarpeita. (JAMK 2020, 63–64.)

4.3 Ongelmakeskeinen oppiminen

Ongelmakeskeisessä oppimisessa pyritään ratkaisemaan jokin ongelma päättelemällä ja etsimällä järjestelmällisesti merkityksellistä tietoa ongelman ratkaisemiseksi. Tämän kaltaisen oppimisprosessin parhaita puolia on se, että ongelma voidaan ottaa oikeasta elämästä ja aidoista tilanteista. Ongelmakeskeinen oppiminen voidaan toteuttaa myös verkkoalustalla. Verkossa tämänkaltaisen oppimisprosessi etenee seuraavalla tavalla: Ensin opiskelija johdatetaan ongelmakeskiseen oppimiseen. Seuraavaksi esitellään case, jossa kyseinen ongelma ilmenee ja sitten ongelma asetellaan. Tämän jälkeen tehdään tiedonrakentamista esimerkiksi keskustelupalstalla. Lopuksi tehdään lopputuotos, joka arvioidaan. (Kivimäki 2012, 32.)

5 VERKKOKURSSIEN PEDAGOGINEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Miten pedagogisesti hyvä verkkokurssi rakennetaan? Mitä opiskelijat toivovat verkkokursseilta? Koko verkkokurssin perusta on toimiva oppimisolusta. Oppimisolustan käytön tulisi olla selkeä ja helppokäyttöinen. Kun oppimisolusta on valittu, seuraavaksi luodaan pedagoginen käsikirjoitus. Pedagogisen käsikirjoituksen jälkeen luodaan verkkokurssiin sisältöä, asetetaan arviointi kriteerit ja laaditaan oppimistehtäviä. Tärkeää on luoda yhteisöllistä ilmapiiriä ja liittää verkkokurssin asioita aikaisempaan tietoon. Näin verkkokurssin aloittamisen kynnystä saadaan madallettua. Opiskelijan oppimiskokemusta tulee pohtia esimerkiksi ohjauksen, arvioinnin ja vuorovaikutuksen osalta. (Marstio 2020, 10.)

Akseli Huhtasen luomassa ”Verkko-oppimisen käsikirjassa” esitellään kuusi sääntöä, joihin kannattaa kiinnittää huomiota verkkokurssia rakentaessa. Ensimmäinen sääntö on ”Tiivistä”. Verkkokurssilla opiskelijan tarkkaavaisuus on koetuksella, siksi on hyvä keskittyä olennaiseen asiaan sekä jakottaa opiskelu. Tästä päästään toiseen sääntöön, joka on ”Kokoa moduuleiksi”. Sisällöt kannattaa ryhmitellä selkeiksi ”temaattisiksi moduuleiksi”. Kolmas sääntö on ”Aktivoi, aktivoi, aktivoi”. Verkkokurssilla ei ole samanlaista vuorovaikutusta kuin lähiopetuksessa, siksi on tärkeää muodostaa verkkokurssille erillisiä aktiviteetteja. Aktiviteettien avulla muodostetaan asiayhteyksiä ja näin opitut asiat muistetaan paremmin. Neljäs sääntö on ”Luo kanava sosiaaliselle vuorovaikutukselle”. Vuorovaikutus tekee verkkokurssista sosiaalisemman ja sosiaalisuus luo merkityksellisyyttä. Merkityksellisyys taas motivoi oppimaan. Viides sääntö on ”Hallinnoi odotuksia”. Oppijalle olisi hyvä ennakoon lähettää esimerkiksi esitietotesti, jotta oppija orientoituu tulevaan verkkokurssiin. Kuudes ja viimeinen sääntö on ”Anna palautetta ja arvioi jatkuvasti”. Rakentava palaute tukee oppimista. (Huhtanen 2019, 9.) Seuraavassa kuvassa esimerkkirakenne moduulipohjaisesta verkkokurssista.

	Viikko 1	Orientaatiotapaaminen kasvokkain, ennakkomateriaalien lukeminen
	Viikko 2	<p>Ensimmäinen sisältömoduuli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Video 1: 10 min tietystä aiheesta • Video 2: 5 min tietystä aiheesta • Verkkotehtävä: lyhyt visailu kolmen videon aiheista, voidaan laittaa myös videon lomaan (esim. H5P-työkaluilla). • Aineisto 1: artikkeli • Viikkotehtävä: yhden sivun pohdiskeluessee artikkelin aiheesta
	Viikko 3	Toinen sisältömoduuli
	Viikko 4	Kolmas sisältömoduuli
	Viikko 5	Neljäs sisältömoduuli
	Viikko 6	Ryhmäprojekti yrityscasen pohjalta
	Viikko 7	<p>Yhteenveto ja lopetus:</p> <p>Opiskelijat esittelevät ryhmäprojektiensa tulokset verkkoseminaarissa. Keskeiset havainnot kootaan yhteen mindmapiksi ja sen aiheista käydään kokoava keskustelu. Ryhmäprojektit vertaisarvioidaan. Loppuarviointi viikkotehtävien ja ryhmäprojektin perusteella.</p>

Kuvio 1 Esimerkkirakenne moduulipohjaiselle verkkokurssille (Huhtanen 2019, 12.)

5.1 Verkkototeutuksen laatu- ja arviointikriteerit

Osana eAMK-hanketta on laadittu kriteeristö verkkototeutuksen laadusta. ”Verkkototeutuksen laatu-kriteerit” on esitys, jonka kokosivat Mari Varonen Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja Tuula Hohenthal Centria ammattikorkeakoulusta. (Hohenthal & Varonen 2017, 14.)

Ensimmäisenä tulee pohtia verkkototeutuksen/verkkokurssin kohderyhmä ja käyttäjät sekä heidän tarpeensa. Opiskelijoiden määrä pitää olla mitoitettuna sopivaksi verkkototeutukseen ja sen pedagogisiin ratkaisuihin. Kohderyhmälle eli opiskelijoille on määritelty vaadittava lähtötaso opintojaksovuoksessa ja heillä on riittävä tietotaito verkkokurssin suorittamiseksi. Tämä lähtötaso on selvitettävissä verkkoalustalla olevien työkalujen avulla. Verkkokurssin osaamistavoitteet on määritelty

niin, että ne tukevat työelämälähtöisyyttä ja geneeristen taitojen kehittymistä. Verkkokurssin tekniset ja pedagogiset ratkaisut tukevat geneeristen taitojen kehittymistä ja osaamistavoitteiden saavuttamista. (Hohenthal & Varonen 2017, 2–3.)

Verkkokurssilla on tehtäviä, joiden tarkoitus, tavoite, aikataulutus ja arviointikriteerit löytyvät verkkokurssilta. Tehtävien on oltava sellaisia, että ne tukevat osaamistavoitteita ja sisältävät tilanteita todellisesta työelämästä. Tehtävänannot ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Tehtävien tulee toimia eli tehtävien tekeminen on mahdollista kyseisellä alustalla. Opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuus käyttää tehtäviin erilaisia teknologioita ratkaisuja kuten ääntä, videota, kuvia ja tekstiä. (Hohenthal & Varonen 2017, 4.)

Sisältö on pedagogisesti toteutettu niin, että opiskelija voi yhdistää jo olemassa olevaa sekä uutta tietoa ja soveltaa sitä. Opiskelija saa verkkokurssilla ohjausta, mitä materiaalia kannattaa käyttää osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Sisällössä oleva aineisto on luotettavaa, ajantasaista ja tarkistettua. Lähdeviitteet ja käyttöoikeusasiat ovat huomioituna verkkokurssissa. (Hohenthal & Varonen 2017, 5.)

Verkkokurssilla on käytössä työvälineitä, joiden avulla on mahdollista saavuttaa oppimistavoitteet. Työkalujen tulee olla pedagogisesti perusteltuja ja niiden tulee soveltua ammattialan työprosesseihin. Jos verkkototeutuksessa on käytössä jotakin ladattavia työkaluja tai sovelluksia, tulee niiden olla opiskelijalle ilmaisia ja tietoturvallisia. Verkkokurssin tulee sisältää selkeät ohjeet työkalujen käyttöön. Verkkokurssilla on opiskelijalle tieto, mitä peruslaitteistoa ja sovelluksia hän tulee tarvitsemaan verkkokurssin suorittamiseksi. Verkkokurssi on oltava suoritettavissa tavanomaisella verkkoyhteydellä ja -nopeudella. (Hohenthal & Varonen 2017, 6.)

Verkkokurssilla on huomioitu vuorovaikutus opiskelijan ja opettajan ja muiden opiskelijoiden välillä. Ohjauksesta ja sen toteuttamistavoista löytyy verkkoalustalta. Opiskelija saa palautetta verkkokurssista ja pystyy osallistumaan ohjaukselliseen keskusteluun verkkokurssin tiimoilta. Opiskelija voi antaa palautetta verkkokurssista ja kysyä siitä kysymyksiä koko verkkokurssin ajan. Verkkokurssilla käytetyt analyysityökalut ovat opettajien käytössä opiskelijoiden ohjaamiseksi. Verkkoalustalta löytyy vastuuopettajat, aikataulut ja kanavat helposti. (Hohenthal & Varonen 2017, 7–8.)

Verkkokurssilla opiskelijan arviointi on läpinäkyvää, reflektovaa, monipuolista ja jatkuu koko opintojakson ajan. Verkkokurssilla on mahdollisuus itse- ja vertaisarviointiin. Verkkoalustan opintojaksovuoksessa kerrotaan arvioinnista ja sen kohteista ja toteutuksesta. Verkkokurssista kerätään palautetta sekä opiskelijoilta, että opettajilta. Verkkokurssia kehitetään jatkuvasti saadun palautteen mukaisesti. Verkkokurssia tulee päivittää esimerkiksi arvioinnin, tavoitteiden, sisällön, menetelmien ja verkkotyökalujen osalta. (Hohenthal & Varonen 2017, 9–10.)

Verkkokurssin tulisi olla ulkoasultaan selkeä ja verkkokurssin etenemisen vaiheet ovat ohjeistettu verkkoalustalla. Sisältökokonaisuus on tyyliältään yhteneväistä. Fontti on kooltaan ja tyyliältään helpolukuinen ja se on myös luettavissa ruudunlukijalla. Visuaaliset elementit ovat harkittuja ja ne tukevat aiheen sisäistämistä. Ääni- ja videomateriaali on saatavissa myös tekstinä. Verkkokurssin sisältämät linkit toimivat ja avaavat uuden selainikkunan, sekä niillä on selkeä ja kuvaava kuvaus teksti. Materiaali, joka ei ole täysin esteetön täytyy selkeästi merkitä. Verkkokurssin on suoritettavissa päätelaitteesta riippumatta. Verkkokurssin kaikki materiaali ja työkalut ovat tietoturvallisia. (Hohenthal & Varonen 2017, 11–12.)

Verkkoalustalla on myös informoitu tukipalveluista mahdollisissa teknisissä ongelmissa ja näiden tukipalveluiden yhteystiedot löytyvät alustalta. Verkkoalustalla on myös tukikanavia opettajalle pedagogisissa ja teknisissä haasteissa. (Hohenthal & Varonen 2017, 13.)

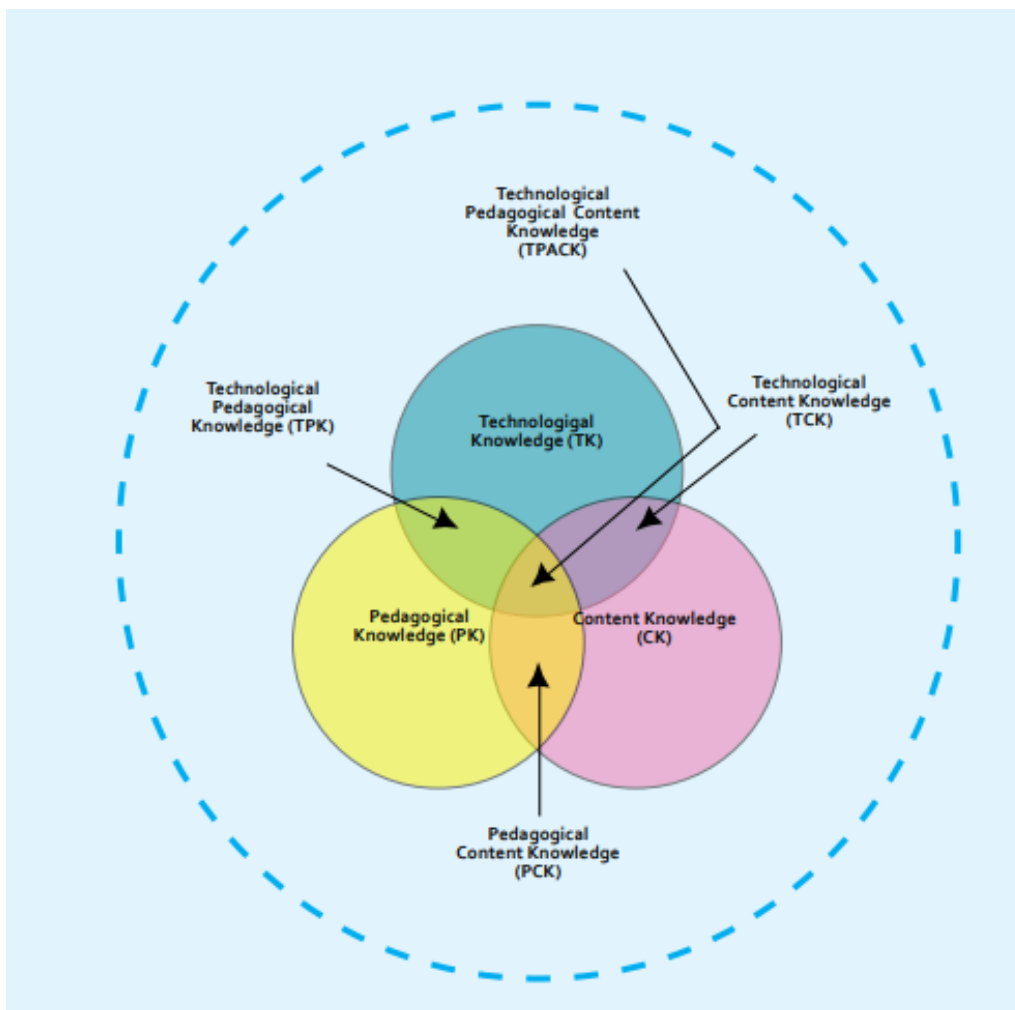
Tiivistetympin, kun tarkastellaan verkkokurssin laatua, voidaan kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin: tavoitteellisuus, arviointi, käytettävyys, oppiminen, yksilöllisyys, ohjaus, pedagoginen suunnittelu ja teknologian hyödyntäminen. Tavoitteellisuudella tarkoitetaan sitä, onko verkkokurssilla kerrottu selkeästi kurssin oppimistavoitteet. Arvioinnilla tarkoitetaan sitä, onko arviointikriteerit ja arvioinnin kohteet ilmaistu selkeästi. Käytettävyydellä tai opiskeltavuudella tarkoitetaan sitä, onko aikataulut ja opiskelu/työskentelyohjeet kuvattu selkeästi. Oppimisella tarkoitetaan sitä, miten verkkokurssilla oppimistavoitteiden saavuttaminen on suunniteltu. Yksilöllisyydellä tarkoitetaan sitä, miten opiskelijat voivat itse vaikuttaa kurssin suorittamiseen ja miten yksilölliset asiat on otettu huomioon verkkokurssilla. Ohjauksella tarkoitetaan sitä, miten ohjeet verkkokurssin suorittamiseen ym. verkkokurssiin liittyvät asiat on ohjeistettu sekä miten opintojen ohjaus on järjestetty. Pedagogisella suunnittelulla tarkoitetaan sitä, miten verkkokurssin pedagogiikka on suunniteltu huomioiden mm. opetus, aineistot, menetelmät, autenttisuus, ajankohtaisuus, tehtävät yms. Teknologian hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä, onko teknologiaa käytetty tarkoituksen mukaisesti ja miten teknologia tukee oppimista ja työskentelyä. (Marstio 2016, 20.)

5.2 Oppimisen muotoilut

Oppimismuotoilu (*instructional design/learning design*) on prosessi, jonka avulla tuotetaan opetusmateriaalia. Oppimismuotoilu on tapa tuottaa opetusmateriaalia oppijälhtöisesti niin, että materiaali tukee jatkuvaa oppimista. Oppimismuotoilu yhdistää pedagogiikan tiedettä ja luovaa taidetta, jolla asiasisältöjä ja oppimistehtäviä esitellään. Oppimismuotoilu painottuu nykyään verkkokoulutusten suunnitteluun ja toteutukseen. Oppimismuotoilun avulla pyritään saavuttamaan oppimistavoitteita muotoilemalla oppimismateriaalia, joka on yhteydessä strategiaan sekä yksilöiden tavoitteisiin ja osaamistarpeisiin. (Perämäki 2022.)

Oppimismuotoilulla pyritään sisältämään pedagogiseen suunnitteluun neljä oppimisen psykologista edellytystä (motivaatio, muisti, tarkkaavaisuus ja emootiot). Oppimismuotoilussa oppija eli opetusmateriaalin loppukäyttäjä on prosessissa keskeisessä asemassa. Oppimismuotoilussa on kyse tukirakenteen rakentamisesta oppijalle, jotta oppija voi rauhassa keskittyä oppimaan. (Huhtanen 2019, 7–8.) Oppimismuotoilua verkkoympäristössä ovat esimerkiksi verkkokurssille tehtävät teknologiavalinnat, oppimisalustan käyttöliittymän ja ulkoasun määrittely, integraatiot oppimisalustan ja muiden järjestelmien välillä sekä oppimisanalytiikka ja siitä saadun datan hyödyntäminen. (Perämäki 2022.)

Verkkokurssin suunnittelussa ja toteutuksessa opettajan paras työkalu ja suurin painopiste on oppimisen muotoilussa. Oppimisen muotoilussa tarvitaan kolmen eri osa-alueen osaamista: pedagoginen, teknologinen ja sisällöllinen osaaminen. Tästä nykypäivän opettajan osaamisvaatimuksesta on laadittu TPACK-malli, joka kuvastaa näiden kolmen osa-alueen yhdistymistä Venn-diagrammimaisesti. TPACK-mallin on luonut M.Koehler ja P.Mishra vuonna 2016. (Marstio 2020, 8.)

Kuvio 2 TPACK-malli (Koehler, M. ja Mishra, P. 2016).

Miten oppimismuotoilun kanssa lähdetään muodostamaan verkkokursseja? Esitellään seuraavaksi kaksi yleistä oppimismuotoilun menetelmämallia, jotka sopivat erityisen hyvin esimerkiksi verkkokurssin laatimiseen. (Perämäki 2022.)

5.2.1 ADDIE-malli

ADDIE-malli on viisi vaiheinen prosessi, joka saa nimensä sanoista: Analyze, Design, Develop, Implement ja Evaluate. Ensimmäisen vaiheen eli analysointivaiheen tavoite on tunnistaa osaamisvaje ja siihen liittyvät syyt. Analysointivaiheen loppuvaiheessa pitäisi olla käsitys siitä, miten osaamisvaje voidaan korjata. Tätä työtä helpottaa tieto optimaalisesta oppimisympäristöstä sekä oppijan/opiskelijan suhtautumisesta uuden oppimiseen ja osaamistavoitteisiin. Suunnitteluvaiheessa suunnitelma määritellään ja tuloksena on tieto kohderyhmästä, oppimistavoitteista, resursseista, tarvittavasta teknologiasta ja arvioinnista. Tämän vaiheen lopulla kerätään myös koulutusnäkökulma. Kolmannen vaiheen eli kehittämisvaiheen tavoitteena on järjestää kaikki kerätty tieto ja teknologia yhteen niin, että ne tukevat oppimistavoitetta. Kehittämisvaiheen lopulla kasassa pitäisi olla osaamista kehittävä kurssi tehtävineen ja materiaaleineen. Neljäs vaihe on toteuttamisvaihe. Tässä vaiheessa kasattu verkkokurssi vielä viimeistellään ja julkaistaan. Tässä vaiheessa tulee myös antaa tukea ja palautetta kohderyhmälle kurssin suorittamista varten. Viides ja viimeinen vaihe on arviointivaihe. Tässä vaiheessa tarkastellaan oppijoiden palautetta kurssista ja arvioidaan koulutuksen vaikuttavuutta. Tätä vaihetta kannattaa toistaa säännöllisin väliajoin jatkuvan kehittämisen toteutumiseksi. (Perämäki 2022.)

5.2.2 SAM-malli

SAM tulee sanoista: *Successive Approximation Model*. SAM on malli, joka luotiin tarpeesta tuottaa laadukasta verkkomateriaalia mahdollisimman nopeasti ja kustannustehokkaasti. SAM-mallissa on kolme päävaihetta: valmistelu, iteratiivinen suunnittelu ja iteratiivinen kehittäminen. Valmistelu aloittaa prosessin ja se on niin kutsuttu ”älykäs aloittaminen”. Valmistelussa on tarkoitus selvittää kaikki merkitykselliset tiedot kurssin tuotannolliselta kannalta. Toisessa vaiheessa eli iteratiivisessa suunnittelussa, tehdään alustava tuote, joka sitten tarkistetaan ja suunnitellaan uudelleen. Tässä vaiheessa painotetaan toistavuutta, siksi vaiheen nimi on iteratiivinen suunnittelu. SAM-mallin viimeisessä vaiheessa eli iteratiivisessa kehittämisessä kurssia edistetään kehittämällä ja arvioiden. Tässäkin vaiheessa on toistavuutta, sillä kurssista luodaan ensin alfaversion, josta tulee beetaversio, joka taas valmistuu lopulliseksi tuotteeksi eli käyttöön otettavaksi verkkokurssiksi. (Perämäki 2022.)

5.3 H5P – työkalut

Verkkokurssien ja muun sisällön tekijöille tarkoitettu H5P – työkalut ovat noin kuudenkymmenen työkalun kokoelma, joka voidaan ladata avoimen lähdekoodin avulla oppilaitoksen omaan verkkoympäristöön esimerkiksi Moodleen. Työkalujen avulla pystyy tekemään verkkokursseja, jotka sisältävät tekstiä, tehtäviä, tallennettua ääntä, videoita, kuvia yms. H5P järjestelmistä löytyy valtava määrä tietoa ja opetusvideoita Matleena Laakson blogista. (Laakso 2022.)

6 KUOLEMANSYINTUTKINNASTA

Kuolemansyintutkinta on käsitteenä nimetty varsin yksiselitteiseksi. Se vastaa nimellään kysymykseen ”Mitä?”, mutta edelleen kuolemansyintutkinnasta jää paljon kysymyksiä. Miksi sitä tehdään? Miten sitä tehdään? Kenen toimesta sitä tehdään? Mitkä ovat kuolemansyintutkinnan lähtökohdat ja mitä kaikkea muuta siihen liittyy? Tässä osuudessa vastataan näihin kysymyksiin.

6.1 Lähtökohdat

Kuolemansyintutkinta tehdään kuolinsyyn selvittämiseksi ja kuolemanluokan määrittämiseksi. Laadukkaalla kuolemansyintutkinnalla on monia hyötyjä. Se on tärkeää yleisen oikeusturvan sekä terveydenhuollon ja turvallisuuden kannalta. Yleisellä oikeusturvalla voidaan tarkoittaa esimerkiksi rikoksesta epäillyn, poliisin, vainajan omaisten, vainajan työnantajan tai hoitohenkilökunnan oikeusturvasta. Kuolemansyintutkinnalla edistetään omaisten surutyötä. Kuolemansyintutkinnalla tuotetaan tilastotietoa esimerkiksi kansanterveydestä. Tuotetulla tilastotiedolla voidaan myös parantaa turvallisuutta esimerkiksi liikenteessä ja työpaikoilla. (Kiiski 2009, 15, 24.)

6.1.1 Lainsäädäntö

Kuolemansyintä tehdään joko lääketieteellisesti tai oikeuslääketieteellisesti. Oikeuslääketieteellisestä kuolemansyintutkinnasta vastaa poliisi ja lääketieteellisestä kuolemansyintä vastaa lääkäri. (Kiiski 2009, 24.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään oikeuslääketieteelliseen kuolemansyintutkintaan.

Keskeisimpiä lakeja kuolemansyynselvittämisessä on Laki kuolemansyyn selvittämisestä (KSL) (1.6.1973/459). KSL 1§ määrää, että kuolemasta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai poliisille. KSL 2§ määrää, että kuolleen saa haudata tai luovuttaa lääketieteelle, vasta kun kuolemansyyn on selvitetty ja hautauslupa on annettu lääkärin toimesta. Kuoleman tapahtuessa sairaalassa, terveyskeskuksessa tai matkalla kyseisiin paikkoihin, vastuuviranomainen on lääkäri. Kuoleman tapahtuessa muualla yleisellä paikalla vastuuviranomainen on poliisi. Kuoleman tapahtuessa asunnossa

tai vainajan kotona, vastuu viranomaisena on joko poliisi tai lääkäri. Asunnossa tai kotona tapahtuneessa kuolemassa on lääkärin ja/tai poliisin selvitettävä kuoleman olosuhteita ja niiden perusteella ratkaistava, tehdäänkö lääketieteellinen vai oikeuslääketieteellinen kuolemansyöntutkinta. (Kiiski 2009, 24–30.)

Laissa kuolemansyyn selvittämisestä määrätään sen kolmannessa luvussa oikeuslääketieteellisestä kuolemansyöntutkinnasta. KSL 7§ määrää, että poliisin on suoritettava tutkinta kuolemansyyn selvittämiseksi, kun: kuoleman ei tiedetä johtuvan sairaudesta, kuoleman on aiheuttanut tai sen epäillään aiheutuneen rikoksesta, itsemurhasta, ammattitaudista, tapaturmasta, hoitotoimenpiteestä taikka kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. KSL 8§:n mukaan, jos lääketieteellisessä ruumiinavauksessa selviää KSL 7§:n mukaisia seikkoja, on lääkärin tuotava asia välittömästi poliisin tietoon. KSL 9§ määrää, että jos kuolemansyötä ei voida selvittää ulkoisen tarkastuksen tehneen lääkärin lausunnon ja muista tutkinnan aikana selvinneiden asioiden perusteella, on suoritettava oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus.

Ruumiinavaus ei aina ole välttämätön toimenpide, tosin nykyään on harvinaista, että ruumiinavausta ei tehtäisi. Oikeuslääketieteellisessä kuolemansyöntutkinnassa poliisi tekee ruumiinavausmääräyksen lähes poikkeuksetta. Ruumiinavausmääräyksen tekee poliisipäällikkö tai muu poliisipiirin johtosäännössä määrätty virkamies. Kun on syytä epäillä rikosta, ruumiinavausmääräys tehdään kiireellisenä. (Kiiski 2009, 26–27.) Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 oikeuslääketieteellisiä ruumiinavauksia tehtiin Suomessa 8016 kertaa (Tilastokeskus). Tästä voidaan päätellä, että poliisi sai ainakin edellä mainitun määrän vainajatehtäviä ja kuolemansyöntutkintoja selvitettäväksi. Kyseinen määrä tarkoittaa jokaiselle päivälle keskimäärin 22 vainajatehtävää ja niistä seuraavaa oikeuslääketieteellistä kuolemansyöntutkintaa ympäri Suomen.

6.1.2 Kuolemanmerkit

Kuolema on biologinen prosessi, joka lopulta päättyy kudosten hapenpuutteeseen. Se, mitä sitä ennen on tapahtunut, on monimutkaista ja monivaiheista. Kliininen kuolema on vaihe, jossa hengitys lakkaa ja sydän pysähtyy, mutta ihminen on vielä elvytettävissä. Kliinisen kuoleman vaiheesta siirrytään biologiseen kuolemaan, joka on lopullinen. Kuolema voidaan todeta primaaristen tai sekundaaristen kuolemanmerkkien perusteella. (Kiiski 2009, 31–32.)

Kuolema voidaan todeta primaaristen kuolemanmerkkien perusteella vain ja ainoastaan lääkärin toimesta ja vain silloin, kun kaikki primääriset merkit esiintyvät. Primaariset kuolemanmerkit ovat: hengityksen loppuminen, sydämen toiminnan loppuminen, kudossjanteyden heikkeneminen, lihaksiston veltostuminen, tunnottomuus ja heijasteiden sammuminen. (Kiiski 2009, 32.)

Sisäministeriön määräyksen mukaan, paikalle ei tarvitse kutsua lääkäriä toteamaan kuolemaa, jos sekundaariset kuolemanmerkit ovat selvästi havaittavissa tai muulla tavoin kuolemasta ei ole epäselvyyttä (esimerkiksi ruumiin tuhoutuminen). Poliisin pitää tuntea sekundaariset kuolemanmerkit ja niiden kehittyminen. Poliisin pitää myös osata tulkita, tutkia ja tehdä oikeita johtopäätöksiä sekundaarisista kuolemanmerkeistä. Sekundaariset kuolemanmerkit ovat: lautumat, kuolonkankeus, jäähtyminen, kuivuminen, mätäneminen ja hajoaminen. (Kiiski 2009, 33.)

Lautumat (lat. livores) ovat muutoksia iholla, jotka muodostuvat kuoleman jälkeen. Lautumat ovat useimmiten väriltään sinipunaisia ja ”läiskäisiä”. Lautuma ilmiönä johtuu siitä, että verenkierron loppumisen jälkeen ihon pintasuonissa oleva veri laskeutuu painovoiman vaikutuksesta ja täyttää ruumiin alapinnalla ja sivuilla olevat hiussuonet. Lautumaläiskät yhdistyvät toisiinsa vähitellen muodostaen suurempia yhtenäisiä lautuma-alueita. Lautumat alkavat kehittyä jo ensimmäisen puolen tunnin jälkeen kuolemasta ja alkavat yhtyä 2–3 tunnin jälkeen kuolemasta. Lautumat ovat täysin kehittyneet noin 9–10 tunnin jälkeen kuolemasta. Lautumia ei voi kehittyä sellaiselle alueelle, johon kohdistuu ulkoinen paine. Toisin sanoen ihoalueelle, joka on kosketuksissa johonkin pintaan, ei voi muodostua lautumia. Lautumista voidaan erottaa kuvioitusta tai ääri viivoja esimerkiksi vaaterypyistä tai ruumiin alla olleesta esineestä esimerkiksi matosta. (Kiiski 2009, 33–34.)

Lautumat ovat aluksi poispainettavissa ja ne voivat vaihtaa paikkaa, jos vainajaa liikutellaan. Lautumien poispainettavuus vaihtelee 6–12 tunnin jälkeen kuolemasta. Kun kuolemasta on kulunut yli 12 tuntia, lautumat eivät yleensä ole enää poispainettavissa. Poispainettavuudella tarkoitetaan sitä, kun lautumasta painetaan, hiusverisuonissa olevat punasolut siirtyvät painealueesta poispäin, jättäen ihon painekohdasta vaaleaksi muutamaksi sekunniksi. Kun poispainaminen ei ole enää mahdollista, puhutaan punasolujen hemolysoitumisesta. Hemolysoituminen tarkoittaa, että punasolut ovat hajoaneet ja hemoglobiini on tarttunut kudoksiin. Tällöin punasolut eivät ole enää liikuteltavissa mekaanisesti painamalla ihoa. (Kiiski 2009, 3335.)

Lautumat ovat normaalisti väriltään sinipunaisia, mutta esimerkiksi häkäkuolemissa, ne ovat väriltään helakanpunaiset. Kylmissä ja kosteissa olosuhteissa lautumat saattavat olla vaaleanpunaiset. Jos lautumia ei ole ollenkaan tai ne ovat hyvin heikot, kyseessä voi olla kuolemaa edeltänyt runsas sisäinen tai ulkoinen verenvuoto. Lautumat tutkitaan dokumentoimalla niiden kehittyminen, väri, alue, poispainettavuus ja vastaavatko lautumat vainajan asentoa. Jos lautumat ja vainajan asento eivät täsmää, on selvitettävä mistä se johtuu. (Kiiski 2009, 34–35).

Kuolonkankeus (lat. rigor mortis) on kuoleman jälkeen esiintyvä ruumiin kokonaisvaltainen lihasjännitys. Kuolonkankeus aiheutuu verenkierron ja lihasten hapensaannin loppumisesta. Kuolonkankeus alkaa kehittyä ensimmäisten 2–4 tunnin aikana kuolemasta ja koko lihaksisto on kangistunut 6–8 tunnin jälkeen kuolemasta. Jos kuolemasta on noin 5–8 tuntia, kuolonkankeus on mahdollista

murtaa ja kankeus palaa yhtä voimakkaana murrettuun niveleen. Kuolonkankeus on täydellinen 10–14 tunnin kuluttua kuolemasta ja pysyy samanlaisena suunnilleen yhtä kauan, kunnes kuolonkankeus alkaa hävitä hiljalleen hävitä vuorokausien jälkeen kuolemasta. Yleensä 3–4 vuorokauden jälkeen kuolemasta kuolonkankeus on hävinnyt kokonaan. Kuolonkankeus kehittyy maksimaaliseksi ja yhtäaikaiseksi lihassupistukseksi ojennus- sekä koukistuslihaksiin. Näin ollen koko ruumis on täysin jäykkä ja siinä asennossa, kun henkilö oli kuollessaan. Vaikka kuolonkankeus kehittyy koko ruumiissa, se voidaan havaita ensin pienemmissä nivelissä. Lihasmassan määrä ja vallitseva lämpötila vaikuttaa kuolonkankeuden kehittymiseen. Suuri lihasmassa kangistuu hitaammin, pitää kankeuden yllä pidemmän aikaa ja veltostuu hitaammin, kuin pieni lihasmassa. Kylmä ilma hidastaa kuolonkankeuden prosessia. Kuolonkankeus tutkitaan järjestelmällisesti vainajan niveliä taivuttamalla luonnolliseen suuntaan. Myös kuolonkankeuden mahdollinen murtuminen tutkitaan. (Kiiski 2009, 35.)

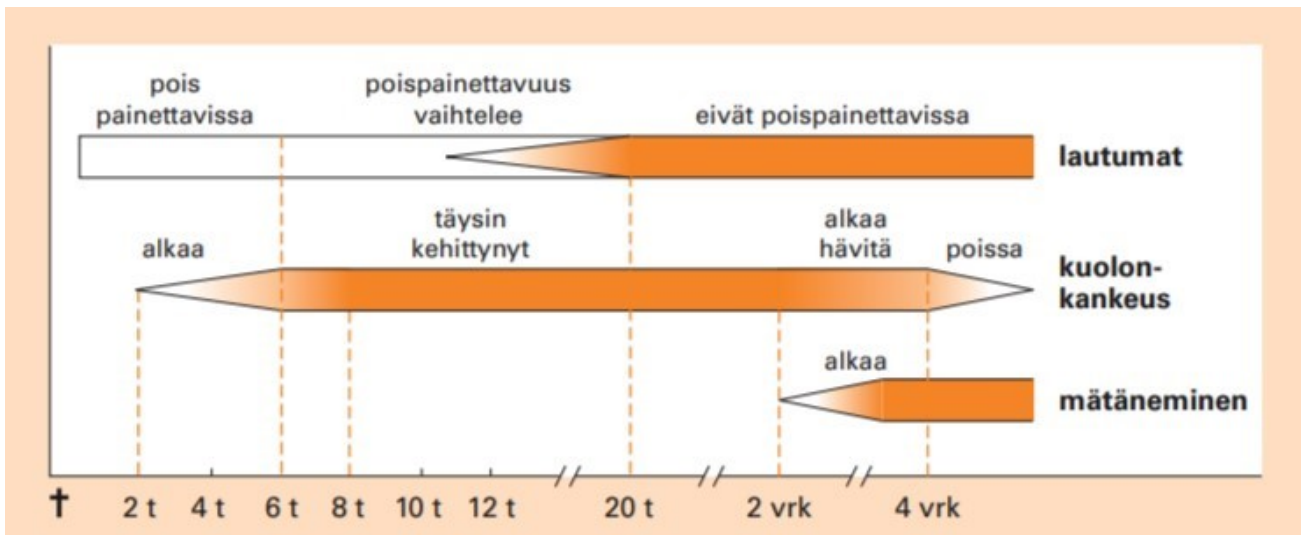
Ruumiin jäähtymisessä vainajan lämpötila laskee, koska ne hapetusreaktiot, jotka pitävät kehonlämpötilaa tasaisena, loppuvat. Jäähtymiseen ja sen nopeuteen vaikuttavat vainajan päällä olevat vaatteet, alustan eristävyys, ympäristön lämpötila, ruumiin rakenne tai vainajan ruumiin lämpötila kuollessaan (kuumetauti tai hypotermia). Sisätiloissa, huoneenlämmössä ja vainajan ollessa alasti, jäähtymistä tapahtuu noin yhden Celsius asteen verran tunnissa. Ruumiin lämpötilan mittaamisella voidaan saada tarkennusta kuolinaikaan mittaamalla ympäristön lämpötila ja ruumiin lämpötila peräsuolesta noin 10 senttimetrin syvyydestä. Lämpötilan mittaaminen tehdään vain, jos sen selvittämisellä on jotakin merkitystä. Jotta lämpötilan mittaamisella olisi jotakin merkitystä, ympäristön ja ruumiin lämpötilassa pitää olla ero. Ruumis nimittäin jäähtyy ympäristönsä mukaiseksi, kun tarpeeksi aikaa on kulunut, jolloin sen mittaamisella ei ole enää niin suurta merkitystä. Kun kuolemasta on 12–18 tuntia, lämpötila kannattaa mitata. Erityisesti henkirikosta selvittäessä, lämpötilan mittaamisella voi olla isokin merkitys. (Kiiski 2009, 35–36.)

Ruumis kuivuu olosuhteissa, joissa on kuumaa, kuivaa ja hyvä ilmanvaihto. Kuivuminen johtuu kehon nesteiden painumisesta painovoiman vaikutuksesta sekä osittain haihtumisesta. Kuivumisessa, iho muuttuu rusehtavaksi ja ”pergamenttimaisen ohueksi”. Iho pingottuu luiden ympärille muutamien viikkojen tai kuukausien päästä. Kuivuminen on havaittavissa ensisijaisesti sormissa, varpaissa, huulissa ja nenän päässä. (Kiiski 2009, 36.)

Mätäneminen ja hajoaminen tapahtuu pääosin ihon ja suoliston bakteerien käymisreaktioista, solujen omien entsyymien hajotuksesta ja ulkoisten eliöiden vaikutuksesta. Mätänemisessä muodostuu erilaisia yksinkertaisia yhdisteitä, kuten hiilivety- ja rikkivety-yhdisteitä, etikka- ja fosforihappoa, ammoniakkia, hiilidioksidia ja vettä. Elimistön sokerien hajottamisessa muodostuu myös alkoholeja ja maitohappoa. Noin 2–3 vuorokauden kuluttua kuolemasta vainajan vatsan alueella alkaa näkyä viherrystä. Laskimokuvitus tulee tummanvihreäksi ja noin viikon kuluessa kuolemasta iho muuttuu

kokonaisuudessaan vihertäväksi ja kellertävän violetiksi. Ihoon alkaa muodostua nesterakkuloita, jotka irtoavat kelmuina. Myöhemmin iho paisuu mätänemiskaasujen muodostamasta paineesta. Samainen paine aiheuttaa myös punavihertävän mätänemisenesteen työntymisen vainajan suusta ja sieraimista. Mätäneminen jatkuu ihon paisumisella ja hiusten irtoamisella. Mätänemistä edesauttaa kostea ja lämmin ympäristö, joka on edullinen bakteereille. Mätänemistä edesauttaa myös vainajan kehon mahdolliset tulehdustilat. Mätänemisestä aiheutuu voimakasta ja hapanimelää hajua, erityisesti lämpimässä (Kiiski 2009, 36–38.)

Jos vainaja on ulkona tai kuolinpaikalla on muuten yhteys ulkoilmaan, ulkoiset eliöt jättävät jälkensä mätänevään ruumiiseen ja osallistuvat sen hajotukseen. Esimerkiksi kärpäset saattavat munia ruumiiseen ja jo 1–2 vuorokauden kuluessa toukat kuoriutuvat. Kun kuolemasta on kulunut 21 vuorokautta, voi mätänevän ruumiin ympärillä lentää täysin kehittyneitä kärpäsiä. Myös muut eläimet, kuten muurahaiset, rotat ja myyrät saattavat osallistua ruumiin hajottamiseen esimerkiksi syömällä pehmytkudoksia. (Kiiski 2009, 37–38.)

Kuvio 3 Kaavakuva kuolemanjälkeisten muutosten keskimääräisestä kehitymisnopeudesta ja keskinäisyyhteistä. (Kiiski 2009, 38).

6.1.3 Kuolemanluokat

Oikeuslääkärille voi olla helppoa selvittää kuolinsyy, mutta kuolemanluokka voi olla vaikeampi määrittää. Näin on varsinkin, jos poliisi on tehnyt puutteellista työtä taustojen selvittämisessä. Oikeuslääkäri siis määrittää kuolemanluokan poliisin selvittämien tietojen ja ruumiinavauksessa selvinneiden asioiden perusteella. (Kiiski 2009, 21.) Kuolemanluokan määrittämistä varten tarvitaan tapahtumatietoja ja peruskuolemansyy. Kuolemanluokat, joita Suomessa käytetään ovat: tauti, ammattitauti, tapaturma, itsemurha, henkirikos, lääketieteellinen hoito tai tutkimustoimenpide, sota tai epäselvä. (Vala 2020.)

6.2 Kuolemansyyntutkinta

Kokemukseni mukaan, vainajatehtävä voi tulla monella eri tapaa poliisin tietoon. Yleensä se tulee hätäkeskuksen kautta ja monesti poliisia ennen paikalla on lääkäri tai ensihoito. Välillä kuitenkin käy niin, että poliisi löytää paikalta kuolleen henkilön ensimmäisenä. Vainajatehtävä voi tulla yllätyksellisesti ja se voi alkaa esimerkiksi tehtävänä, jossa etsitään kadonnutta tai itsetuhoista henkilöä. Miten tällöin tulisi toimia? Miten ylipäätään kuolemansyyntutkintaa tehdään?

6.2.1 Ensipartio vainajatehtävällä

Kuten missä tahansa poliisin tehtävässä, tehtävää varten pitää varustautua ja valmistautua. Tehtävän saaneella partiolla on oltava tarpeeksi välineitä kuolemansyyntutkintaa varten. Vainaja voi olla minkälaisessa ympäristössä ja minkälaisissa olosuhteissa tahansa. Usein on niin, että paikalla on ensihoito ja/tai lääkäri ennen poliisia. Tällöin poliisin ei tarvitse miettiä onko vainaja enää pelastettavissa. Jos poliisi on ensimmäisenä paikalla tehtävällä, jossa on kuollut henkilö, poliisin on ensin huolehdittava työturvallisuudesta. Käytännössä siis, poliisi varmistaa, että alue on turvallinen, eikä paikalla ole esimerkiksi henkirikoksen tekijää. Jos vainajassa ei ole selkeitä sekundaarisia kuoleman merkkejä tai kuolemasta ei voida olla varmoja muuten, tulee aloittaa hätäensiapu ja kutsua paikalle ensihoito. Tässäkin tapauksessa poliisin on huolehdittava ympäristön turvallisuudesta ennen hätäensiavun antamista. (Kiiski 2009, 40–41.)

Kun kuolemasta ei ole epäselvyyttä ja elvytys on lääkärin päätöksestä lopetettu, poliisi aloittaa kuolemansyyntutkinnan. Kiire on päättynyt ja nyt on aika tarkkuudelle ja järjestelmällisyydelle. Ensimmäiseksi tulee pohtia, onko asiassa syytä epäillä rikosta. Rikosepäily nimittäin muuttaa jatkotoimenpiteitä. Monesti rikosepäily on jo tiedossa, mutta se voi nousta myös myöhemmin tutkinnan aikana esille. Yksikään henkirikos ei saa mennä poliisilta ohi. Suurin osa oikeuslääketieteellisestä kuolemansyyntutkinnasta tehdään poliisitutkintana, jolloin ei ole syytä epäillä rikosta. Jos on syytä epäillä rikosta, alue pitää turvata ja eristää. Henkirikos epäilyssä ensipartio toimii tietenkin laitoksen sovittujen tapojen ja resurssien mukaan. Asiasta tulee informoida kenttäjohtajaa ja päivystävää komisariota. Paikalle olisi optimaalista saada tekninen tutkinta ja väkivaltarikosyksikkö. (Kiiski 2009, 41–42.)

Kuolemansyyntutkinnassa on mielestäni parempi katsoa kuin katua. Tämä pätee erityisesti tutkinnan alkuvaiheessa, kun ensipartio on paikalla. Tällä tarkoitan sitä, että on parempi tehdä asiat perusteellisesti, kuin hypätä johtopäätöksiin ja jättää jotakin tekemättä. Selvältä näyttävät tapaukset voivat myöhemmin selvitäkin toisenlaisiksi.

Poliisilla on poliisilain 2 luvun 6§:n mukaan oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan paikkaan ja tarvittaessa suorittaa etsintä, jos on perusteltua syytä olettaa, että etsinnässä löytyy

kuollut henkilö. Lisäksi kyseisessä pykälässä säädetään, että muissa kuin kiireellisissä tapauksissa, vakituiseen asumiseen käytettävään tilaan pääsemiseen edellytetään määräystä päälystöön kuuluvalta poliisimieheltä.

Partion tulee tehdä havainnot alueesta ja kiinnittää huomiota asioihin, kuten onko asunnossa valot, onko muita sähkölaitteita päällä, onko ovi tai ikkuna auki tai lukitsematta, onko alueella mahdollisia tekovälineitä tai merkkejä väkivallasta ja niin edelleen. Kaikki näistä havainnoista tulee dokumentoida valokuvaamalla. Tapahtumapaikan huolellinen dokumentointi on äärimmäisen tärkeää ja valokuvaaminen tulee aloittaa mahdollisimman pian. Oli kyseessä rikosepäily tai ei, tapahtumapaikka ja vainaja pitää dokumentoida niin, että siellä käymätön tutkija sää hyvän käsityksen tapahtuneesta. Tapahtumapaikasta ja vainajasta tulee ottaa paljon yleiskuvia ja tarpeeksi myös merkityksellisiä yksityiskohtaisempia kuvia. (Kiiski 2009, 42–43.) Tiivistäisin tämän itse niin, että kuvia kannattaa olla mieluummin liikaa, kuin liian vähän. Kuvia ei pysty enää jälkikäteen ottamaan. Kannattaa valokuvata kaikki se, mitä itse pitää edes vähän olennaisena.

Kaikkia tapahtumapaikalla olevia henkilöitä pitää alustavasti puhuttaa ja heidän henkilötietonsa tulee selvittää. Alustavat puhutukset kirjataan myöhemmin ilmoituksen selostusosaan. Vainajan henkilöllisyys pitää tietysti myös selvittää. Henkilöllisyyden voi todeta paikalla oleva vainajan omainen. Jos tapahtumapaikalla ei ole ketään, joka vainajan tuntee, henkilöllisyyttä voi selvittää esimerkiksi: vainajan lompakosta löytyvien korttien, vainajan puhelimen tai vainajan asunnosta löytyvien asiakirjojen avulla. Pitää toki muistaa, että vainaja ei välttämättä ole asunnossaan tai hänellä ei välttämättä ole omaa lompakkoaan. (Kiiski 2009, 42.) Mielestäni hyvä tapa on, että toinen partion jäsenistä aloittaa valokuvaamisen samalla, kun toinen suorittaa puhutuksia.

Kun puhutukset on suoritettu, siirrytään ulkotarkastukseen. Ulkotarkastus tehdään lähtökohtaisesti aina paikan päällä. Kuitenkin tapauksissa, joissa vainaja on julkisella paikalla tai asunnossa, jossa on omaiset paikalla, ulkotarkastus voidaan tehdä vasta sairaalan tai terveyskeskuksen tiloissa. Ulkotarkastus tehdään nimittäin aina riisuttaen vainaja kokonaan. Jos tapauksessa on syytä epäillä rikosta, vainajan vaatteet taltioidaan sinettipussiin. Poliisi suorittaa ulkotarkastuksen, mutta ulkotarkastukseen voi pyytää apua esimerkiksi lääkäriltä tapauksissa, joissa vainajan vaatteet ovat liimautuneet, palaneet tai sulaneet ihoon kiinni. (Kiiski 2009, 45.)

Ulkotarkastuksessa tärkeää on noudattaa järjestelmällisyyttä. Ulkotarkastuksessa tehdään havainnot sekundaarisista kuolemanmerkeistä (lautumat, kuolonkankeus, jäähtyminen, mätäneminen, hajoaminen ja kuivuminen), niiden kehittymisasteesta ja myös niiden puuttumisesta. Kaikki havainnot kirjataan ilmoituksen selostusosaan mahdollisimman tarkasti. Sekundaaristen kuolemanmerkkien lisäksi ulkotarkastuksessa tarkistetaan, löytyykö kehosta vammoja, vaurioita tai muuta tutkinnan kannalta merkityksellistä. Vammoja tai vaurioita etsiessä järjestelmällisyys on avain. Pään ja

niskan alue tulee tutkia erityisellä tarkkuudella. Kaikki vammat, vauriot ja muut merkitykselliset tulee näkyä hyvin vainajasta otetuissa valokuvissa. Myös vammojen ja vaurioiden puuttuminen kirjataan. (Kiiski 2009, 45–46.) Kokemukseni perusteella myös silmät tulee tarkastaa ja kuvata esimerkiksi pistemäisten verenpurkaumien varalta.

Erlaisia vammoja ja vaurioita voi olla: ruhjevamma, hiertymä, mustelma, rupi, naarmu, viilto-, pisto-, ampumahaava, neulanpisto jälki tai turvotus (Kiiski 2009, 46). Muita vaurioita tai vammoja, joihin mielestäni kuuluu kiinnittää huomiota ovat erilaiset verenpurkaumat, palovammat, paleltumat, ihosairaudet ja niin edelleen. Myös nämä pitää dokumentoida ja kuvata.

Kuolinajan arviointiin ja muutenkin kuolemansyyntutkintaa varten tapahtumapaikalla on syytä tehdä etsintää. Vainajan asunnosta on esimerkiksi hyvä tutkia postit, lääkkeet, mahdolliset viestit, roskakorit, puhelimet ja tietokoneet laite-etsintää varten. Muutenkin asunnon siisteydestä ja mahdollisista väkivallan merkeistä tulee tehdä havaintoja. Kuolinajan tarkalla arviolla on erityistä merkitystä silloin, kun on syytä epäillä rikosta (Kiiski 2009, 47–48).

Poliisi vastaa vainajan siirtämisestä tapahtumapaikalta terveydenhuollon piiriin. Poliisi tilaa tapahtumapaikalle hautauspalvelutyöntekijät siirtämään vainajaa sairaalan tai terveyskeskuksen tiloihin. Poliisi vastaa myös vainajan omaisuudesta. Omaisuus voidaan jättää asuntoon tai omaisille, jos sillä ei ole tutkinnallista merkitystä. Omaisuus, joka on otettu poliisin haltuun, on kirjattava tarkasti. Tutkinnallisesti merkittävä omaisuus otetaan ensin poliisin haltuun ja myöhemmin tutkinnan päätyttyä voidaan palauttaa omaisille. (Kiiski 2009, 48–49.)

Kun vainaja on toimitettu terveydenhuollon piiriin ja lääkäri todennut henkilön kuolleeksi, partio palaa poliisiasemalle ja kirjaa vainajatehtävästä ilmoituksen. Jos kyseessä on epäilty henkirikos, asiasta kirjataan rikosilmoitus. Muussa tapauksessa asiasta kirjataan sekalaisilmoitus. Ilmoitus kannattaa kirjata väliotsikoin, jotta se on mahdollisimman kronologinen, johdonmukainen ja selkeä. Ilmoituksesta tulisi selvittää ainakin seuraavat asiat:

- Miten poliisi sai tiedon vainajasta ja milloin?
- Ketkä olivat vainajatehtävälle lähteneet poliisit?
- Mikä ja millainen oli vainajan löytöpaikka/kuolinpaikka?
- Milloin vainaja on ollut viimeksi elossa, miten ja kenen toimesta näin on todettu?
- Mikä on arvioitu aikaväli, jolloin henkilö on kuollut?
- Millaiset ovat kuoleman olosuhteet?
- Miten vainajan henkilöllisyys on todettu?
- Mitä ja millaisia sekundaarisia kuolemanmerkkejä on havaittavissa ja mitä ei?
- Mitä ja millaisia vammoja ja/tai vaurioita vainajalla on vai onko ollenkaan?

- Onko syytä epäillä itsemurhaa? (jäähyäisviesti, päihteiden/lääkkeiden väärinkäyttö, itsetuhoisuus historia)
- Onko vainajalla ollut hoitotoimenpiteitä ja millaisia?
- Onko vainajalla lähiomaisia?
- Onko kuolinviesti toimitettu ja miten?
- Kenen toimesta vainaja siirrettiin, mihin ja milloin?

Kaikki muu tieto, joka ei ole todettua faktaa, mutta voi mahdollisesti avustaa tutkijaa, kirjataan tutkintamuistioon. (Kiiski 2009, 51–52.)

Mikäli vainajatehtävällä tapahtumapaikalla ei ole vainajan lähiomaisia, heille on vietävä poliisin toimesta kuolinviesti. Pääsääntöisesti kuolinviesti toimitetaan henkilökohtaisesti yhdelle vainajan lähiomaiselle. Kuolinviestin toimittaminen edellyttää, että vainajan henkilöllisyys on varmuudella oikea. Lisäksi tulee olla varmoja myös lähiomaisen henkilöllisyydestä. Jos vainajan lähiomainen asuu eri paikkakunnalla, voi pyytää virka-apua toisen aseman poliiseilta kuolinviestin toimittamiseksi. Kuolinviestin suorittaminen edellyttää hienotunteisuusperiaatetta, mutta myös määrätietoisuutta. Kuolinviestiä ei toimiteta yöaikaan, ellei se ole välttämätöntä esimerkiksi henkirikosta epäillessä. (Kiiski 2009, 49–50.)

6.2.2 Kuolemansyyntutkinta tutkijan näkökulmasta

Kun ensipartio on suorittanut alkutoimet ja kirjanneet asiasta ilmoituksen, juttu siirtyy tutkijan pöydälle. Isommilla paikkakunnilla kuolemansyyntutkintaa ja henkirikostutkintaa tekee väkivaltarikosyksikkö. Kuolemansyyntutkinta on kiireellistä tutkintaa, jotta rikoksen mahdollisuus voidaan poissulkea tai paljastaa ja vainaja saadaan haudattua kohtuullisessa ajassa. Tutkija perehtyy tapaukseen käymällä asiasta tuotetut asiakirjat läpi. Tutkijan tehtävänä on myös puhuttaa tai kuulustella asiasta henkilöitä, joilla voi olla tietoa vainajasta. (Kiiski 2009, 52–53).

Tutkija selvittää vainajan taustoja puhuttamalla vainajan omaisia ja mahdollista lääkäriä, joka on hoitanut kyseistä vainajaa. Muita henkilöitä, joita voi olla hyvä puhuttaa tai jopa kuulustella on työkaverit, naapurit ja ystävät. Asioita, joita tutkijan olisi hyvä selvittää on:

- Millainen elämäntilanne vainajalla oli yleisesti?
- Sairastiko vainaja jotakin tai oliko hän hoidossa? Millaisia sairauksia ja missä hoidossa?
- Millainen lääkitys vainajalla oli?
- Oliko vainaja loukkaantunut joskus esimerkiksi tapaturmassa?
- Millaista oli vainajan päihteiden käyttö?
- Millainen oli vainajan mielenterveys? Oliko vainajalla itsetuhoisuutta?
- Millainen vainaja oli käytökseltään ennen kuolemaa? Oliko vaivoja tai kipuja?

Tämän kaltaiset tiedot yhdessä paikalta otettujen valokuvien ja ilmoituksen kanssa auttavat oikeuslääkäreitä selvittämään kuolemansyytä ja määrittämään kuolemanluokkaa. Tutkija täydentää ilmoituksen selostusosaan selvittämiään tietoja. On yleistä, että poliisin tutkiessa kuolemansyytä, asiassa tehdään oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus edellyttää ruumiinavausmääräystä, jonka antaa tutkinnanjohtaja. Tutkija täyttää ruumiinavausmääräyksen huolellisesti. Siitä tulee selvittää, halutaanko ruumiinavaus tehtävän kiireellisenä. Oikeuslääkärille tulee lähettää kaikki tarvittava tieto, kuten valokuvat, lääkkeet, jäähyväisviesti, myrkyt, reseptit yms. Tutkijalla on oikeus ja joissakin tapauksissa velvollisuus osallistua ruumiinavauksiin. (Kiiski 2009, 54–55.)

Tutkija täydentää ilmoitukseen ruumiinavauslausunnon pääkohdat, kuolemansyyn ja kuolemanluokan. Tutkinnanjohtaja päättää kuolemansyyntutkinnan ja tutkija kasaa siitä pöytäkirjan. Jutun tutkija lähettää vainajan omaisille tarvittavat asiakirjat (mm. kuolintodistus kuolinsyylausuntoineen ja ruumiinavauslausunto). Joissakin tapauksissa lähiomaisille saatetaan lähettää kopio poliisitutkintapöytäkirjasta. Kuolemansyyntutkinnan pöytäkirjat ovat aina salassa pidettäviä. (Kiiski 2009, 58–59.)

6.3 Kuoleman mekanismit ja vammat

Poliisin on tunnistettava vammatyyppejä ja niiden syntymekanismia (Kiiski 2009, 61). Olen itse sitä mieltä, että merkit väkivallasta muuttavat helposti kuolemansyyntutkinnan luonnetta rikosepäily- ja henkirikoksen puolelle. Mustelmat ja haavat eivät kuitenkaan aina automaattisesti tarkoita väkivaltaa ja henkirikosta, mutta ne ovat aina siitä huolimatta dokumentoitava tarkasti ja selvitettävä syy kyseisille jäljille. Erilaiset väkivallan muodot jättävät tietysti erilaisia jälkiä ruumiiseen.

6.3.1 Tylppä väkivalta ja vammat

Tylppä väkivalta käsittää kaiken väkivallan ja kehoon kohdistuneen voiman, joka ei ole suoranaisesti aiheutunut terävästä esineestä, ampumisesta, tukehtumisesta, palosta tai myrkytyksestä. Tylppä väkivalta käsittää siis laajasti erilaiset pahoinpitelyt, kaatumiset, putoamiset, esineen alle jäämiset ja törmäämiset. Suurinta osaa edellä mainituista voi tapahtua henkirikos-, tapaturma- ja itsemurhaepäilyissä. Vammoista on mahdollista päätellä monia asioita, kuten aiheutuneen voiman suunta, käytetty väline ja onko se voitu aiheuttaa itse. (Kiiski 2009, 61–62.)

Tylppä väkivalta jättää moninaisia vammoja, joista poliisi voi tapahtumapaikalla tunnistaa ainakin hankautumat, mustelmat ja ruhjevammat. Näiden lisäksi erityisesti pään, kaulan ja sukuelinten vammat. Hankautumat ovat ihonpintakerrosten vaurioitumista, johon saattaa liittyä verenvuotoa. Hankautumat ovat yleensä yhdensuuntaisia naarmuja tai naarmuvyöhykkeitä. Tyypillisesti liikenneonnettomuuksissa syntyy hankautumia. Hankautuman ikää on vaikea arvioida sekä sitä, onko hankautuma tullut ennen vai jälkeen kuoleman. (Kiiski 2009, 62.)

Mustelmat syntyvät iholle tylpän väkivallan tai voiman seurauksena aiheuttaen ihon kudosten ja verisuonien repeämistä. Mustelmien muotoon ja kokoon vaikuttaa ulkoisen voiman lisäksi kehon alue ja rakenne. Painovoima voi vaikuttaa myös mustelman syntymisen eri paikkaan, mihin voima on kohdistunut. Mustelman muodosta voi päätellä, mistä mustelma on johtunut. Esimerkiksi nyrkin aiheuttama mustelma on epätarkka ja pehmeäreunainen. Pitkä esine kuten keppi aiheuttaa kaksi samansuuntaista viivamaista mustelmaa. Nämä kepin aiheuttamat ääriviivamaiset jäljet aiheutuvat kudosten venymisestä ja repeytymisestä. Mustelmat muuttavat väriään viikon aikana sinivioletista kellertäväksi. (Kiiski 2009, 63–64.)

Ruhjehaavat ovat epäsäännöllisen muotoisia ja reunoiltaan epätasaisia ihon ja sen alaisten kudosten haavoja. Ruhjehaavojen reunojen välillä on kudossiltoja. Ihoalueilla, jotka ovat lähellä luupintaa, kuten kallo ja sääret, ruhjehaavat muistuttavat viiltohaavoja. Puremajäljet ovat erityinen muoto ruhjehaavoista. Ruhjehaavoissa on usein vierasta materiaalia, kuten maata, hiekkaa, ruostetta, maalia, rasvaa, lasinsiruja, puunkappaleita tai muuta vastaavaa. Ruhjehaavojen kanssa voi esiintyä myös hankautumia ja mustelmia, jotka voivat kieliä iskun suunnasta. (Kiiski 2009, 65.)

Päähän kohdistetaan usein tylppää väkivaltaa ja tutkiessa päätä pitää olla hyvin tarkka. Pään vammat ovat välillä vaikeasti havaittavissa eikä päähän kohdistunutta vammaa ole aina havaittavissa. Poliisin kannattaa tutkiessaan vainajan päätä, käyttää valoa tutkiessaan hiuksien alaista pään ihoa. Sormilla tunnustellaan kallo kokonaisuudessaan. Kaikki kallossa tuntuvat poikkeavuudet, kuten hyytelömäisyys tai murtumat tulee tutkia ja dokumentoida. Muita merkkejä päähän kohdistuneista iskuista on esimerkiksi silmäluomien mustelmat tai korvista valuva veri tai kirkas neste. Kaula tulee myös tutkia tarkasti ja kaulassa ei välttämättä näy helposti tai ei ollenkaan siihen kohdistettu väkivalta. Kaulassa alttiita osia väkivallalle on kaularanka, selkäydin, kurkunpää, henkitorvi, ruokatorvi sekä suuret verisuoni- ja hermorungot. Joskus lyhytkestoinenkin väkivalta kaulan alueelle voi aiheuttaa tukehtumisen tai heijasteellisen sydänpysähdyksen. (Kiiski 2009, 65–66.)

6.3.2 Tukehtumiset

Tukehtuminen eli tukehtumiskuolema on oikeuslääketieteellisesti yleensä ulkoisen voiman aiheuttamaa hapenpuutostilaa tai hengitysilman hapettomuutta. Lähes jokainen kuolema päättyy lopulta sisäiseen tukehtumiseen eli solujen hapenpuutteeseen, kun hengitys ja verenkiertoelimistön toiminta lakkaa. Tukehtumiskuolemassa on monia erilaisia mekanismeja, miten se voi tapahtua. Se voi olla esimerkiksi kaulan alueelle kohdistuva väkivalta tai voima. Jos kaulalle kohdistuu voima, joka estää vain laskimoverenkierron, puhutaan ”sinisestä tukehtumisesta”. Tällöin kasvojen alueelle, etenkin silmien ja suun alueelle, muodostuu paineen aiheuttamia pistemäisiä verenpurkauksia ja ihon sinerrystä eli syanoosia. Jos myös valtimoverenkierto estyy, puhutaan ”kalpeasta tukehtumisesta”. (Kiiski 2009, 69–70.) Kuten jo aiemmin totesin, on tärkeää kuvata kaikki nämä

merkit vainajasta. Jos vainajalla on silmät kiinni, tulee luomet avata ja ottaa kuvat silmistä. Silmissä voi esiintyä pistemäisiä verenpurkauksia eli petekioita.

Tukehtumiskuoleman aiheuttamia mekanismeja on useita. Yksinkertaisesti hapen loppuminen suljetussa tilassa tai muovipussi päässä on yksi niistä. Hengitys voi estyä mekaanisesti myös esimerkiksi henkilön jäädessä puristuksiin esineen tai vyörymien alle. Hengitysaucot voivat tukkeutua sisäisesti (allerginen reaktio, juuttunut esine/ruoka tai oksennus) tai ulkoisesti (mekaaninen tukkiminen tai tukahduttaminen tai sammuminen). Kuristamista voi tapahtua välineellä tai käsin ja se on lähtökohtaisesti jonkun toisen tekemä eli kyseessä on henkirikos. Kuristamisessa on havaittavissa tavalliset tukehtumisen merkit, kuten syanoosi ja petekiat. Tämän lisäksi kaulalla on yleensä havaittavissa jälkiä. Kaulalla olevista kuristamisjäljistä voi tehdä päätelmiä kuristuksen suunnasta ja käytetystä välineestä. Käsin kuristaminen aiheuttaa paljon epäsäännöllisemmän kuristusjäljen. (Kiiski 2009, 71–74.)

Pitää muistaa, että hirttokuolemassa ei ole aina kyse itsemurhasta. Kyse voi olla joko hirttäytymisestä (itsemurha), hirttämisestä (henkirikos) tai hirttymisestä (tapaturma). Hirttokuolemat jaetaan tyypilliseen ja epätyypilliseen. Tyypillisessä hirttokuolemassa ruumis riippuu vapaasti hirttovälineen varassa. Väline on kurkunkupään yläpuolella, jatkuu kaulan sivuista ja kulkee takaa niskan keskilinjassa. Tämä on kalpea tukehtuminen. Kaikki muut ovat epätyypillisiä ja yleensä sinisiä tukehtumisia. Poliisi dokumentoi tapahtumapaikan huolellisesti tehden havainnot käytetyistä välineistä ja tuista. Tämän lisäksi on dokumentoitava, vastaavatko lautumat asentoa ja vastaako kaulalla olevat urat kyseistä hirttovälinettä. Huolellisten dokumentointien jälkeen, vainaja otetaan alas leikkaamalla hirttoväline mahdollisimman kaukaa vainajasta ja jättämällä väline vainajan kaulaan. (Kiiski 2009, 74–76.)

Hukkuminen on oikeuslääketieteellisesti nesteen hengittämisestä johtuvaa tukehtumista. Kun hukkunut löydetään ja tuodaan rantaan, poliisi aloittaa kuolemansyyntutkimuksen välittömästi kuvaamalla vainajan. Vesiruumiilla lautumat sijaitsevat hypostaattisilla alueilla ja ne ovat erityisesti kylmässä vedessä tavallista punaisempia väriltään. Mikäli vainajan hengitysteistä alkaa muodostua vaalea kuohutuppo, voidaan olla varmoja siitä, että vainaja oli elossa joutuessaan veden varaan. Kuohutuppo alkaa hävitä ilman vaikutuksesta nopeasti, joten se on kuvattava nopeasti. Myös havainto siitä, että kuohutuppoa ei ole, tulee kirjata ja valokuvata. Löytöpaikan vedestä tulee ottaa piilevä näyte näytenäytteisiin. Jos uhrin keuhkoista löytyy samaa piilevää kuin löytöpaikan vesistössä, uhri on todennäköisesti kuollut hukkumalla kyseisessä vesistössä. (Kiiski 2009, 76–79.)

6.3.3 Teräase vammat

Teräaseella tai muulla terävällä esineellä aiheutettu vamma on joko pisto tai viiltohaava. Se, että onko kyseessä henkirikos, itsemurha vai tapaturma tulee taas pohdittavaksi. Viilto- ja pistohaavoja

voi olla hankala tulkita ihoalueiden vaihtelevan kimmoisuuden vuoksi. Tästä ilmiöstä puhutaankin oikeuslääketieteessä Langerin kimmolinjoina. Kimmolinjat tekevät pistohaavan soikeiksi tai pyöreiksi. Samalla välineellä tehdyt haavat näyttävät eri kimmoisuus alueilla erilaisilta. Pistohaavan muotoon vaikuttaa käytetyn esineen koko, terävyys ja muoto, käytetyn voiman suunta ja suuruus sekä mahdollinen liike, jota piston ja ulosvetämisen aikana tapahtuu. Haavojen leveys mitataan jännittämällä reunoja yhteen. Missään tapauksessa tekovälinettä ei saa sovittaa haavaan. Viiltohaavat puolestaan ovat ammottavia ja yleensä suurempia leveydeltään kuin syvyydeltään. Viiltohaavoissa ei ole kudossilloja. Teräaseella aiheutetuissa vammoissa paikkatutkiminnan tärkeys korostuu etenkin tekovälineen ja verijälkien osalta. Paikalta löytyvät tekovälineet eivät välttämättä ole oikeita, eikä tekopaikka ole välttämättä sama kuin ruumiin löytöpaikka. (Kiiski 2009, 80–83.)

6.3.4 Ampuma vammat

Ampuma-aseen aiheuttamissa kuolemissa kysymykseen tulee taas, onko kyseessä henkirikos, itsemurha vai tapaturma. Ampumapaikan selvittäminen ja tutkiminen vaatii aina lähtökohtaisesti vaativaa teknistä tutkintaa. Ampuma-aseen aiheuttamaan vammaan ja muihin jälkiin vaikuttaa muun muassa aseennäköinen patruuna ja sen luoti, ampumakulma ja -etäisyys. Etäisyyksistä puhuttaessa voidaan jakaa laukauksen kolmeen tyyppiin: kosketus-, lähi- ja kaukolaukaus. Kosketuslaukauksessa (0-muutama millimetri) on näkyvissä kaikki tuloaukolle tyypilliset merkit: stanssivamma, venytysrenkas, hankaumarenkas, likarenkas ja joskus ihokarvat ovat saattaneet kärventyä. Lähilaukauksessa (noin puoli metriä) on havaittavissa vielä vainajan iholla tai vaatteilla ruutisavuja riippuen aseesta. Kaukolaukauksessa (enemmän kuin puoli metriä) ei juurikaan havaita ruutisavuja vainajalla. Tuloaukko on yleensä pienempi ja siistimpi. Lähtöaukko on yleensä isompi ja epäsäännöllisempi, jos lähtöaukkoa ylipäättäen on. Näissäkin on eroa riippuen luodin liike-energiasta. (Kiiski 2009, 84–86.)

Jos ampumisessa on käytetty haulikkoa, kosketus- ja lähilaukauksessa vainajasta voi löytyä haulipatruunan välitulppa. Yli puolen metrin laukauksissa haulikolla nokirengasta ei enää muodostu vainajaan, mutta ruutisavuja on havaittavissa jopa 2 metrin etäisyydeltä ammuttaessa. Haulikon kaukolaukauksissa on tietysti havaittavissa useampia haulien tuloaukkoja, ja ampumaetäisyyden kasvaessa tuloaukot ovat kauempana toisistaan. Aina ei ole selvästi erotettavissa tulo- tai lähtöaukkoa. Suurienergiset patruunat voivat esimerkiksi päähän ammuttaessa lähietäisyydeltä hajottaa pään totaalisesti. (Kiiski 2009, 87–88.)

Ampumispaikalla suoritetaan huolellinen tekninen tutkinta ja koko alue valokuvataan tarkasti. Vasta, kun niin on päätetty, voidaan koskea aseisiin ja hylsyihin, niiden taltioimiseksi. Ennen kuin asetta taltioidaan, on se tehtävä turvalliseksi ja dokumentoitava myös missä tilassa ase oli (ladattu, viritetty, varmistettu jne.) Paikalla olijoilta pitää ottaa myös ruutisavunäytteet. (Kiiski 2009, 89.)

6.3.5 Palokuolemat

Palonsyöntutkinta saa lisähaasteita tutkinnallisesti, kun palopaikalta löytyy ruumis. Tällaiset tapaukset vaativat lähtökohtaisesti aina vaativaa teknistä tutkintaa. Palon sammuttaminen on ensisijaisena, mutta poliisi voi esimerkiksi raivauksesta neuvotella pelastusviranomaisten kanssa, jotta tutkinta ei liikaa kärsisi. Palokuolemissa taas vaihtoehtoja on monia. Kyseessä voi olla itsemurha, tapaturma vai henkirikos. Palokuolemissa yleisin syy, joka tappaa, on palosta syntyvät myrkylliset kaasut, kuten häkä, hiilidioksidi ja muut yhdisteet esimerkiksi syaanivety. Mitä pahemmin uhri on palanut, sitä haastavammaksi se kuolemansyöntutkinnan tekee. Pitää myös pohtia, onko uhri ollut elossa vai jo kuollut palon alkaessa. Jos vainaja ei ole pahasti palanut, on hyvä kiinnittää huomiota lautumien väriin, jotka ovat häkä- ja syanidimyrkytyksessä helakanpunaiset. Nokiset hengitystiet viittaavat myös savun hengittämiseen. Vainajan ihossa voi olla kuumuudesta johtuvia repeämiä, jotka muistuttavat viiltohaavoja, mutta repeämissä on tarkkaan katsottuna kudossiltoja, joita viiltohaavoissa ei ole. (Kiiski 2009, 90–92.)

6.3.6 Myrkytyskuolemat

Myrkytyskuolemissa taas kerran vaihtoehdot ovat auki ja paikan tutkintaan tulee panostaa. Myrkytyskuolema on vaikea tunnistaa tapahtumapaikalla, mutta siihen voi antaa viitteitä paikanpäältä löytyvät päihitteet ja lääkkeet tai muut kemikaalit. Paikan dokumentoinnin tärkeys korostuu tässäkin asiassa. Kaikki muutkin asunnosta löytyvät terveydenhuoltoon liittyvät löydöt tulee dokumentoida ja toimittaa niistä tieto oikeuslääkärille. (Kiiski 2009, 96–97.)

7 PRODUKTISTA

Tämän opinnäytetyön produktina on täydennetty verkkokurssi kuolemansyöntutkinnasta, joka on rakennettu jo olemassa olevan verkkokurssin päälle. Kyseinen jo olemassa oleva verkkokurssi on Henri Laakon vuonna 2022 laatima Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö ”Kuolemansyöntutkinnan verkkokurssi – Poliisi (AMK)- opiskelijoille suunnattu verkkokurssi kuolemansyöntutkinnasta”. Verkkokurssi on tehty Moodle alustalle ja se on tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille. Verkkokurssi on vapaavalintainen ja se on laajuudeltaan yhden opintopisteen veroinen.

7.1 Verkkokurssin suunnittelu

Kuten aiemmin on todettu oppimisesta, siihen vaaditaan neljä psykologista edellytystä: motivaatio, muisti, tarkkaavaisuus ja emootiot. Verkkokurssin osalta motivaatiota on huomioitu sillä, että kyseessä on valinnainen verkkokurssi. On siis oletettavaa, että opiskelijalla on motivaatiota suorittaa kyseinen kurssi, koska hän on sen itse valinnut. Omaehtoisuuden lisäksi motivaatiota tehostaa pys-

tyvyyden tunne, joka on hankittu ennen verkkokurssia olleilla Poliisiammattikorkeakoulun pakollisilla luennoilla väkivallasta ja kuolemansyöntutkinnasta. Tämän lisäksi merkityksellisyyttä on pyritty korostamaan jo heti verkkokurssin alussa kurssin kuvauksessa. Verkkokurssilla esiintyy paljon asioita, joita on käsitelty jo aiemmin Poliisiammattikorkeakoulun luennoilla. Verkkokurssin tenttikysymyksissä opiskelijan on mahdollista yhdistää aiemmin opittua tietoa ja tenttikysymyksissä esiintyy myös kertausta. Nämä verkkokurssissa tehdyt ratkaisut vahvistavat ja helpottavat tiedon rakentamista opiskelijan muistiin pysyvämmäksi tiedoksi. Uusien yksittäisten ja irrallisten asioiden oppiminen on nimittäin hyvin haastavaa. Verkkokurssilla tarkkaavaisuuden rajallisuutta on ratkaistu sillä, että opiskelijalla on mahdollisuus tauottaa opiskelua täysin vapaasti. Tämän lisäksi tarkkaavaisuutta on helpompi suunnata verkkokurssilla, kun asiasta on hankittu jo aiempaa tietoa. Siitä syystä verkkokurssin suorittamista suositellaan vasta Poliisiammattikorkeakoulun väkivalta ja kuolemansyöntutkinnan luentojen jälkeen. Verkkokurssilla on myös psykologisesti turvallinen ympäristö, joka vahvistaa tietoisien ja hitaan ajattelutavan. Verkkokurssilla ei ole esimerkiksi aikapainetta, vaan tenttejä voi suorittaa kaikessa rauhassa.

Verkkokurssi on suunniteltu aiemmin mainittujen verkkokurssi laatukriteerien mukaisesti. Kohde-ryhmä ja vaadittava taso on kerrottu opintojaksokuvauksessa. Osaamistavoitteet kerrotaan opiskelijalle ja nämä osaamistavoitteet ovat työelämälähtöisiä. Kuvauksessa kerrotaan myös osaamistavoitteiden saavuttamisesta. Verkkokurssilla on eri teknologisia ratkaisuja, kuten tekstiä ja äänitettyä puhetta. Verkkokurssilla voi yhdistää jo opittua sekä uutta tietoa. Verkkokurssilla on ilmoitettu vastuopettaja ja vuorovaikutukseen on olemassa kanava. Opiskelijaa on kehoitettu antamaan palautetta kurssista. Opiskelija saa myös palautetta ohjaavien vastauksien tehdessään tenttejä. Verkkokurssin alussa kerrotaan, mitä verkkokurssin suorittamiseen tarvitaan teknologisesta näkökulmasta. Verkkokurssi on tyyliltään selkeä ja yhteneväinen.

7.2 Verkkokurssin toteuttaminen

Tammikuussa kysyin Henri Laakolta lupaa muokata hänen tekemäänsä verkkokurssia. Sain heti seuraavana päivänä luvan muokata verkkokurssia vapaasti. Laakolla oli toivomuksena nähdä lopullinen produkti, mikäli se olisi mahdollista. Maaliskuun alussa sain käyttöoikeudet muokata Kuolemansyöntutkinnan verkkokurssia Moodlessa. Moodle on opiskelijoille tuttu, turvallinen ja toimiva opiskelualusta.

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli muokata jo olemassa olevaa Kuolemansyöntutkinnan verkkokurssia pedagogisesta näkökulmasta ja saattaa se siihen muotoon, että verkkokurssi otetaan käyttöön osana Poliisiammattikorkeakoulun valinnaisia kursseja. Tavoitteena ei ole tehdä täysin uutta verkkokurssia, vaan rakentaa jo olemassa olevan verkkokurssin päälle. Tavoitteena oli

luoda toimivia tenttejä ja tehtäviä, jotka osallistavat opiskelijaa entisestään. Verkkokurssi on osaa misperusteinen olemalla sitoutumaton aikaan tai paikkaan ja yhtenä prioriteettina on myös työelä mälähtöisyys. Tarkoitus onkin saada opiskelijalle entistä paremmat valmiudet toimia työharjoitte lussa vainajatehtävillä ja kuolemansyyntutkinnassa.

Visioni tälle verkkokurssille oli, että luon muutamaaan jo olemassa olevaan osuuteen tai moduuliin välikokeen. Osuudet, joista tein välikokeet ovat otsikoltaan: Lähtökohdat, Kuolemansyyntutkinta ja Väkivallan muotoja. Tämän lisäksi verkkokurssilla on osuudet otsikoltaan: Loppukoe ja Materiaali pankki. Tein verkkokurssille uuden moduulin, jonka otsikoin: Kurssin esittely. Tässä osuudessa ku vataan kurssin osaamistavoitteita, rakennetta, vaatimuksia ja vuorovaikutusta. Välikokeiden lisäksi tein alkuperäisestä loppukokeesta laajemman loppukokeen. Kokeiden lisäksi muokkasin verkko kurssilla olleita kurssidioja. Lisäsin vielä 3 tehtävää moduuliin Tehtävä 37, joka testaa opiskelijan perehtyneisyyttä kyseisellä moduulilla esiteltyihin tapauksiin.

Verkkokurssin yleisilmettä, äänitettyä puhetta tai kuvia ei ole muokattu. Verkkokurssista ei ole pois tettu mitään, vaan siihen on luotu lisää materiaalia ja opetusdioiden tekstejä on täydennetty. Ajatuk seni oli, kuten opinnäytetyön nimikin siihen viittaa, täydentää kurssia, ei muokata sitä täysin uu deksi. Lähtökohdat, Kuolemansyyntutkinta, Tehtävä 37, Väkivallan muotoja ja Materiaalipankki ovat suurilta osin Laakon käsialaa. Kaikki äänitykset ovat Laakon tekemiä ja opetusdiat ovat myös Laakon käsialaa, muutamia lisäyksiä lukuun ottamatta, jotka minä tein. Muokkasin verkkokurssia H5P – työkalujen avulla.

Verkkokurssi lähetettiin substanssiopettajan tarkistettavaksi. Verkkokurssista ei kerätty palautetta laajemmin opiskelijoilta aikataulun kiireellisyyden vuoksi.

7.3 Verkkokurssin sisältö

Verkkokurssi sisältää 7 eri osuutta tai moduulia. Kyseiset osuudet ovat: "Kurssin esittely, Lähtökoh dat, Kuolemansyyntutkinta, Tehtävä 37, Väkivallan muotoja, Loppukoe ja Materiaalipankki". Verk kokurssissa saa ja tuleekin käyttää oppimismateriaaleja tenttien suorittamiseen. Tentit ovat osa op pimiskokemusta. Tenteissä ei ole suorittamiseen aikarajaa eikä uusintojen määrää ole rajattu. Ten teistä pitää saada kaikki kysymykset oikein, jotta pääsee verkkokurssista läpi. Tentin tekemisen jäl keen opiskelija saa tentistä palautteen, joka sisältää ohjaavia vastauksia. Opiskelija saa palautetta sekä oikeista, että vääristä vastauksista. Verkkokurssilla on kolme välikoetta, joissa jokaisessa on viisitoista kysymystä. Verkkokurssin lopulla on loppukoe, joka sisältää viisikymmentä kysymystä.

Lähtökohdissa käsitellään kuolemansyyntutkinnan lainsäädäntöä, ohjeita ja määräyksiä. Näiden lisäksi tässä osiossa käsitellään primaarisia ja sekundaarisia kuolemanmerkkejä sekä kuoleman-

luokkia. Tässä osiossa on viidentoista kysymyksen välikoe edellä mainituista aiheista. Kuolemansyyntutkinta – osiossa käsitellään ensipartion toimintaa vainajatehtävällä sekä kuolemansyyntutkintaa tutkijan näkökulmasta. Tässä osiossa käsitellään esimerkiksi tapahtumapaikan dokumentointia, ulkotarkastusta, vainajan siirtämistä ja muita myöhempiä tutkintatoimenpiteitä. Tästä osiosta on myös välikoe, jossa on viisitoista kysymystä. Lisäsin Tehtävä 37 - osuuteen kysymyksen jokaisesta kolmesta tapauksesta, jotka kertovat tosielämän erilaisista vainajatapauksesta. Väkivallan muotoja – osiossa käsitellään erilaisia kuolemanmekanismeja, väkivallan muotoja ja edellä mainituista syntyneitä jälkiä ja vammoja. Tästä osiosta on viimeinen välikoe, jossa on viisitoista kysymystä. Loppukokeessa kerrataan opittua ja siinä on kysymyksiä viisikymmentä, joista osa ovat opiskelijalle jo tuttuja välikokeista.

Verkkokurssi on H5P – työkalujen avulla tehty Moodle alustalle. Verkkokurssin diat sisältävät tekstiä, ääntä, kuvia ja lisäinfopainikkeita. Nämä ovat pääsääntöisesti Laakon käsiälaa. Täydensin kurssia tekemällä kokeen muodossa olevia tehtäviä sekä muokkasin opetusdiojen tekstiosuuksia.

Verkkokurssin alussa on tervetulo puhe, johon on sisällytetty verkkokurssin kuvaus. Tässä puheessa opiskelijalle kerrotaan laatu kriteerien mukaisesti verkkokurssin oppimistavoitteista, arviointikriteereistä, aikatauluista ja siitä, miten opiskelijat voivat vaikuttaa verkkokurssin kehittämiseen. Alussa kerrotaan myös, kenelle verkkokurssi on tarkoitettu ja mihin verkkokurssilla käsiteltävät asiat perustuvat. Verkkokurssilla vuorovaikutusta on mahdollista käydä keskustelun alueen kautta.

Laakko kuvaa oman verkkokurssinsa osaamistavoitetta seuraavasti: ”Kuolemansyyntutkinta-verkkokurssin osaamistavoitteena on, että kurssin suorittanut opiskelija tunnistaa primaariset ja sekundaariset kuolemanmerkit sekä tuntee aiheeseen liittyvän lainsäädännön pääpiirteissään. Lisäksi opiskelija tietää teoriassa ja käytännön tasolla, miten ensipartio toimii vainajatehtävällä ja mitä toimenpiteitä vainajan kuolemansyyntutkintaan kuuluu tutkinnassa. Opiskelija tietää myös yleisellä tasolla eri väkivallan muotojen aiheuttamat vammamekanismit ja niistä johtuvat kuolemat.” (Laakko 2022, 29–30). Tässä opinnäytetyössä ja sen produktissa on myös samat osaamistavoitteet opiskelijoille, kuin Laakon Kuolemansyyntutkinta-verkkokurssilla. Verkkokurssin jälkeen opiskelijalla on entistä paremmat valmiudet toimia vainajatehtävillä.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa verkkokurssi kuolemansyyntutkinnasta Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille täydentämällä jo olemassa olevaa verkkokurssia aiheesta. Henri Laakon luoma Kuolemansyyntutkinnan verkkokurssi oli mielestäni jo niin valmis, tarkistettu ja toimiva opinopaketiksi, että oli haastavaa keksiä, mitä täydennystä se vielä vaatisi. Päädyin lisäämään verkkokurssiin välikokeita, tehtäviä sekä lisäsin loppukokeen laajuutta. Lisäsin uuden moduulin, jossa

esittelen kurssin opiskelijoille. Näiden lisäksi lisäsin infoa opetusdioihin. Tarkoitukseni oli siis luoda verkkokurssista opiskelijaa osallistavampi, jonka on todettu lisäävään oppimista. Sen lisäksi, että loppukokeessa on jo välikokeissa kysytyjä kysymyksiä, tein siihen uusia kysymyksiä. Käytin loppukokeessa pääsääntöisesti välikokeissa kysytyjä kysymyksiä, jotta opiskelija voi kerrata ja yhdistää jo oppimaansa.

Kuolemansyöntutkinta on mielestäni yksi mielenkiintoisimmista poliisin tehtävistä. On äärimmäisen tärkeää selvittää laadukkaasti, minkä takia ihminen on kuollut. Ihmisellä on luontainen selvittämisintressi tällaisissa asioissa ja uskon, että poliisiksi hakeutuvilla se on myös suuri. Tämän työn merkityksellisyyttä en ole epäillyt hetkeäkään. Kuolemansyöntutkinta on yksi poliisin tehtävistä, joka vaatii hyvän pohjatiedon ja valinnainen verkkokurssi toimii mielestäni erinomaisena kertaavana ja syventävänä opintona Poliisiammattikorkeakoulun Väkivalta ja kuolemansyy - kurssin jälkeen ennen työharjoitteluun lähtemistä. Verkkokurssi on vapaavalintainen ja olisin ainakin itse valinnut sen valinnaiseksi kurssiksi, jos se olisi ollut silloin saatavilla.

Kuten jo edellä todettiin, aihe on mielestäni äärimmäisen mielenkiintoinen. Aikataulullisista syistä päätin kuitenkin keskittyä opinnäytetyössäni pedagogiikkaan, sillä sitä oli Poliisiammattikorkeakoululta toivottu lisää alkuperäiseen Kuolemansyön tutkinnan verkkokurssille. Olisi ollut mielenkiintoista syventyä entistä enemmän itse kuolemansyön tutkinnan aihealueeseen ja tehdä produktiivista enemmän esimerkiksi tehtäviä. Aiheesta olisi varmasti löytynyt todella kattavia ja mielenkiintoisia kirjall lähteitä etenkin englanninkielisenä. Nyt käyttämäni lähteet jäivät suppeaksi kuolemansyöntutkinnan osalta. Perustelen ratkaisuni verkkokurssin laajuudella, tarkoituksella ja kohderyhmällä. Koen, että verkkokurssilla on tarpeeksi teoriaa ja muuta sisältöä ollakseen yhden opintopisteen veroinen verkkokurssi Poliisiammattikorkeakoulun perusopetuksessa.

Jatkoa ajatellen tätäkin versiota kuolemansyöntutkinnan verkkokurssista voisi jalostaa syventymällä entisestään aiheeseen. Osallistavuutta voisi kasvattaa edelleen luomalla case-tyyppisiä tehtäviä. En ole kuitenkaan ihan varma, olisiko se enää vain yhden opintopisteen veroinen tai olisiko se enemmän jo valmistuneille poliiseille jatkokoulutukseksi parempi. Aiheesta saisi myös varmasti loistavan laadullisen opinnäytetyön tekemällä teemahaastatteluja kuolemansyöntutkintaa tehneille poliiseille ja lääkäreille.

Mielestäni onnistuin tekemään verkkokurssista pedagogisesti toimivamman lisäämällä osallistavampaa sisältöä verkkokurssiin. Olisin myös voinut tehdä asioita toisin. Koin haasteelliseksi muokata toisen tekemää työtä ja olisin voinut käyttää oppimismuotoilua enemmän hyödykseni. Haasteellista toisen tekemän työn muokkaamisessa on löytää kultainen keskitie sille, kuinka paljon muokkaa toisen tekemää työtä. Toisaalta haluaa kunnioittaa toisen kovaa työtä säilyttämällä ja toisaalta haluaa tehdä työstä enemmän oman työn näköisen. Olisin voinut pyrkiä myös tekemään

verkkokurssista entistä työelämälähtöisemmän lisäämällä materiaalipankkiin kuolemansyöntutkin-
nassa käytettäviä tarkistuslistoja. Haasteena oli myös ylipäättään verkkokurssin rakentaminen, joka
vaati minulta paljon aikaa ja perehtymistä yksinkertaistenkin toimintojen kohdalla. Kyseessä oli en-
simmäinen verkkokurssini, jota olen muokannut.

Mielestäni opinnäytetyö vastaa ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: "Miten rakennetaan pedago-
gisesti hyvä verkkokurssi?" esittelemällä laatukriteerejä, oppimismuotoilua sekä perusasioita oppi-
misesta. Mielestäni tämän opinnäytetyön tuotos täyttää aikaisemmin esittelemäni verkkokurssin
laatukriteerit. Vaatiiko verkkokurssi lisää tietoa aihealueesta eli kuolemansyöntutkinnasta? Miele-
stäni opinnäytetyössä on riittävällä laajuudella teoriaa, jotta se voi olla yhden opintopisteen veroinen
verkkokurssi. Miten tehdä tästä verkkokurssista pedagogisesti toimiva ja opiskelijaa osallistava?
Mielestäni opinnäytetyössä ja sen produktissa tähän kysymykseen vastattiin tekemällä verkkokurs-
siin välikokeita, tehtäviä sekä laajempi loppukoe.

LÄHTEET

- Ammattikorkeakouluopinnot.fi [Opinnäytetyö \(ammattikorkeakouluopinnot.fi\)](https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi) – Luettu 17.5.2024
- Hohenthal, T. Varonen, M. eAMK. 2017: Verkkototeutuksen laatukriteerit. [Verkkototeutuksen laatu-kriteerit | Avointen oppimateriaalien kirjasto | Finna.fi](https://www.finna.fi) – Luettu 17.1.2024
- Huhtanen, A. 2019. Verkko-oppimisen muotoilukirja - Käytännön työkaluja laadukkaaseen verkko-oppimisen muotoiluun. Aalto yliopisto. [Microsoft Word - Verkko-oppimisen muotoilukirja v 1.4.2-1.docx \(fitech.io\)](https://www.fitech.io)
- Kielitoimiston sanakirja 2024. Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy. [pedagogiikka - Kielitoimiston sanakirja](https://www.kielitoimiston.fi) – Luettu 21.3.2024
- Kiiski, K. 2009. Poliisin rooli kuolemansyöntutkinnassa. Oppikirja. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. [Poliisin rooli kuolemansyöntut opp18 versio.indd \(theseus.fi\)](https://theseus.fi)
- Kivimäki, J. & Koivu, M. 2012. Osallistava pedagogiikka: Käytännön työkaluja opetustyöhön. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201204154462>
- Kostamo, P. Airaksinen, T. Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. E-kirja. Helsinki.
- Laakko, H. 2022. Kuolemansyöntutkinta-verkkokurssi: Poliisi (AMK) -opiskelijoille suunnattu verkkokurssi kuolemansyöntutkinnasta. Opinnäytetyö. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. [Otsikko \(theseus.fi\)](https://theseus.fi)
- Laakso, M. 2022: H5p-työkalut. [Matleenan blogi: H5P-työkalut \(matleenalaakso.fi\)](https://matleenalaakso.fi) – Luettu 15.1.2024
- Marstio, T. 2020. Verkko-opinon muotoilu Käsikirja. Laurea-ammattikorkeakoulu. [Laurea Julkaisut 134.pdf \(theseus.fi\)](https://theseus.fi)
- Marstio, T. & Karjalainen, H. 2016. Verkko-oppimisen muotoilua – pedagoginen prosessi ohjaa oppimista. Julkaisussa Digimakupalaja korkeakouluopettajille. Toim. I. Wiitakorpi, T. Marstio & A. Mattila. Laurea julkaisut. [64. Wiitakorpi Marstio Mattila Digimakupalat.pdf \(theseus.fi\)](https://theseus.fi)
- Perunka, S. & Hoppo, I. 2018. Osallistava pedagogiikka jakaa vallan ja vastuun. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 12.
- Perämäki, M. 2022: Oppimismuotoilu: ajatuksella kohti parempia oppimiskokemuksia. [Oppimismuotoilu: mitä se on ja miten sitä tehdään? \(mediamaisteri.com\)](https://mediamaisteri.com) – Luettu 16.1.2024
- Suomisanakirja.fi [pedagogiikka - Sivistyssanakirja - Suomi Sanakirja](https://www.suomisanakirja.fi) – Luettu 21.3.2024
- Tilastokeskus.fi [Ruumiinavaukset ja muut kuolemansyyn selvittämistavat muuttujina Kuolemansyyn selvittämistapa, Ikä, Vuosi, Sukupuoli ja Tiedot. PxWeb \(stat.fi\)](https://www.stat.fi) – Luettu 4.5.2024
- Vala, U. 2020: Näin kirjoitat hyvän kuolintodistuksen. Duodecim. [Näin kirjoitan hyvän kuolintodistuksen \(duodecimlehti.fi\)](https://duodecimlehti.fi) – Luettu 9.4.2024

LIITE 1: KURSSIN ESITTELY MOODLE ALUSTALLA

Tervetuloa Kuolemansyyntutkinta-verkkokurssille!

Tämä verkkokurssi tarjoaa kertausta aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille. Verkkokurssin materiaali pohjautuu Poliisiammattikorkeakoulun opetukseen kuolemansyyntutkinnasta. Kuolemansyyntutkintaa suoritetaan Suomen jokaisella poliisilaitoksella ja toimintatavoista löytyy runsaasti laitoskohtaisia eroja. Tässä verkkokurssissa opetetut toimintatavat eivät ole ainoita oikeita tapoja toimia, mutta laajasti käytettyjä ja toimiviksi todettuja.

Suomessa jokaisen poliisin tulee osata suorittaa alkutoimet vainajatehtävällä. Tässä verkkokurssissa käydään läpi kuolemansyyntutkinnan lähtökohdat, ensipartion toimet sekä kuolemansyyntutkintaprosessi. Lisäksi verkkokurssi sisältää esimerkkejä tosielämän tapauksista ja kuvamateriaalia niin sekundaarisista kuolemanmerkeistä kuin eri väkivallan muotojen aiheuttamista vammoista. Osaamistavoitteena on, että opiskelija tunnistaa primääriset ja sekundaariset kuolemanmerkit sekä tuntee aiheeseen liittyvän lainsäädännön pääpiirteissään. Lisäksi opiskelija tietää teoriassa ja käytännön tasolla, miten ensipartio toimii vainajatehtävällä ja mitä toimenpiteitä vainajan kuolemansyyntutkintaan kuuluu tutkinnassa. Opiskelija tietää myös yleisellä tasolla eri väkivallan muotojen aiheuttamat vammamekanismit ja niistä johtuvat kuolemat.

Osaamistavoitteiden suorittamiseksi verkkokurssilla on kolme välikoetta ja yksi kokoava loppukoe. Opiskelijan tulee suorittaa kaikki kokeet kurssin materiaaleista. Kokeista tulee saada kaikki kysymykset oikein, jotta kurssista saa hyväksytyt suorituksen. Kokeet ovat itsessään myös oppimistilanteita, joten on suositeltavaa käyttää kurssin materiaaleja kokeita tehdessä. Lisäksi kokeissa ei ole aikarajaa, eikä uusintakertoja ole rajattu. Tarvitset kurssin suorittamiseen tietokoneen ja nettiyhteyden. Mitään erityisiä apuohjelmia ei tarvita. Kurssi on rakennettu samaan tapaan, kuin tavallisimmat Moodle - kurssit.

Kun olet suorittanut kaikki kokeet hyväksytysti ja antanut palautetta kurssista palauteosioon, muista ilmoittaa suorituksesta verkkokurssin vastuupettaja Marko Lehtorannalle. Älä unohda palautteen antamista, sillä se on äärimmäisen tärkeää kurssin kehityksen kannalta ja juuri sinulla on mahdollisuus vaikuttaa siihen! Ole myös mahdollisissa ongelmatilanteissa yhteydessä vastuupettajaan. Verkkokurssin laajuus on 1 opintopiste. Kurssi arvostellaan hyväksyty - hylätty asteikolla.

Kurssin viimeinen osio on materiaalipankki, johon on kerätty materiaalia, jota voi hyödyntää tulevassa työharjoittelussa tai työelämässä yleisesti.

Antoisia hetkiä kurssin parissa!